

Vlaams
Parlement

vergadering **C26 – ECO4**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 25 oktober 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het uitblijven van een akkoord met de federale overheid over het stageplan van de federale minister van Werk - 80 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het personeelsbeleid bij de VDAB - 88 (2012-2013)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de beheersovereenkomst met SYNTRA Vlaanderen - 103 (2012-2013)	10
Vraag om uitleg van de heer Ivan Sabbe tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de studie van de Nationale Bank over mismatches op de arbeidsmarkt - 96 (2012-2013)	14
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de conceptnota ‘arbeidszorg’ en de toepassing ervan in Brussel - 385 (2011-2012)	18
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de doorstroming van doelgroepwerknemers uit de sociale inschakelingseconomie - 1934 (2011-2012)	20
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de terugvordering van aanmoedigingspremies bij doelgroepenmedewerkers in beschutte en sociale werkplaatsen en het beheer van hun dossier - 2059 (2011-2012)	24
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de tewerkstelling door sociale innovatie in beschutte werkplaatsen - 2088 (2011-2012)	26

■

Voorzitter: de heer Matthias Diependaele, ondervoorzitter**Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het uitblijven van een akkoord met de federale overheid over het stageplan van de federale minister van Werk - 80 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, gisteren in de plenaire vergadering hebben we naar aanleiding van de sluiting van Ford Genk een sereen en tegelijk emotioneel debat gehad. Bij een dergelijke sluiting worden mensen meer dan hen lief is geconfronteerd met het gegeven dat een job meer is dan een bron van inkomsten. Bij dramatische momenten zoals zo'n sluiting komt dat boven. Maar zelfs binnen de drama's is er een hiërarchie. Dow Chemicals kondigt een ontslag aan dat bijna is ondergesneeuwd. Was het op een andere dag gebeurd, was er wellicht een debat geweest over Dow Chemicals of de toekomst van de chemie.

In alle stilte, buiten de schijnwerpers, zijn er de statistieken van de VDAB, die ons al een aantal maanden wijzen op het feit dat heel wat jongeren steeds moeilijker de weg vinden naar een job. Enkele jaren geleden – en voor bepaalde groepen zal dat nog wel het geval zijn – stond afstuderen bijna gelijk aan naadloos overgaan naar een job. Nu hebben we voor het eerst in enkele jaren, misschien wel decennia, opnieuw een generatie die het bijzonder moeilijk heeft om zijn weg te vinden naar de arbeidsmarkt.

Er zijn verschillende verklaringen. Er is een algemene afkoeling, maar de herstructureringen die op komst zijn, maken ook dat veel meer mensen op de arbeidsmarkt komen. De mensen die ontslagen worden, hebben bijna per definitie ervaring. Zij zijn misschien geneigd om een job lager dan hun kwalificatie aan te nemen. De druk op de groep die minder goed geplaatst is op de arbeidsmarkt en zijn weg daar nog moet vinden, zal enkel groter worden.

Minister, ik ben daar zeer ongerust over. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we de zaken van de jaren 80 niet herhaald hoeven te zien. Op dat moment is een hele generatie structureel in werkloosheid verzeild. De overheden zijn met alle mogelijke oplossingen gekomen, zoals nepstatuten, waarvan u vandaag nog de laatste restanten mee opkuist. Het derde arbeidscircuit (DAC) is in die periode ontstaan, omdat een hele generatie niet op een andere manier de weg naar de arbeidsmarkt vond.

Op 17 juni 2012 kondigde federaal minister van Werk Monica De Coninck een tewerkstellingsplan aan. Een belangrijk onderdeel daarvan is het toeleiden van jongeren naar werk via stages. Concreet stelde de minister voor om 10.000 stages voor laaggeschoolde jongeren op te zetten tijdens de inschakelingstijd. Het gaat dan over jongeren die willen werken, die hun best doen, maar niet aan een job geraken. De bedoeling is om ze tijdens het jaar nadat ze de school verlieten, een stage aan te bieden van zes maanden.

In de plenaire vergadering hebben we daarover reeds van gedachten kunnen wisselen naar aanleiding van actuele vragen. Van in het begin was duidelijk dat het de bedoeling was om het voorstel af te toetsen met de sociale partners maar zeker ook met de gewesten, gezien de bevoegdheidsverdeling in het land. Tijdens die actuele vragen werd verwezen naar een interministeriële conferentie Werk die zou plaatsvinden op 20 juni 2012. Men zou dan een tweede interministeriële conferentie organiseren op 7 juli 2012.

Sindsdien is het eerlijk gezegd een beetje wachten op een officieel standpunt en vooruitgang in het dossier. Ik heb geen aankondiging gezien dat er een akkoord was met de gewesten over die stages, laat staan dat ik weet wanneer de stages beginnen en hoe ze praktisch worden georganiseerd. Ik heb er wel weet van dat er interministeriële conferenties zijn uitgesteld, om uiteenlopende redenen.

Minister De Coninck had de ambitie om de stage aan te bieden aan de schoolverlaters van het schooljaar 2011-2012, dus jongeren die in juni 2012 de schoolbanken hebben verlaten en het vandaag moeilijk hebben om aan een job te geraken. We weten ook dat hoe langer mensen werkloos zijn, hoe moeilijker het is om ze aan een job te helpen. De afstand tot de arbeidsmarkt wordt groter. Tijd is een factor. Er was een initiële doelstelling om de stages te laten aanvangen op 1 januari 2013. Vandaag is het bijna 1 november 2012. Ik wil veel geloven, maar 1 januari komt wel bijzonder dichtbij. Het moet toch de bedoeling zijn dat we effectief naar realisatie gaan, want het zou een bijzonder schrijnende gemiste kans zijn indien we geen eigen positief antwoord bieden aan een federaal voorstel dat mogelijk voor enkele duizenden jongeren het verschil maakt tussen enerzijds thuis zitten en willen werken maar niet aan de bak geraken, en anderzijds effectief aan de slag geraken en alle dingen doen die mensen zo belangrijk vinden.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot het overleg met de federale overheid? Wat is uw houding ten aanzien van het stageplan van minister De Coninck? De belangrijkste vragen zijn misschien: vanaf wanneer zullen de stages op het terrein worden georganiseerd? Over hoeveel potentiële stageplaatsen gaat het? Hoe worden deze stages verdeeld over de Vlaamse subregio's? Onder welke modaliteiten zullen de stageplaatsen worden gerealiseerd? Hoe ziet u de afstemming met het lopende Vlaamse arbeidsmarktbeleid? Hoe zult u er mee voor zorgen dat er ook effectief stageplaatsen worden aangeboden? Hoe zult u de maatregel promoten?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, de heer Van Malderen heeft de situatie al goed en uitgebreid geschetst. Het stagebeleid is heel belangrijk. Het heeft steeds een belangrijke plaats in het beleid van de minister ingenomen. Nu gaat het om een federaal initiatief. We kunnen ons daar vragen bij stellen, maar zo is het.

Ik ga ervan uit dat iedereen de doelstelling deelt. We moeten tot een effectieve realisatie komen. De vraag is welke instrumenten we zullen gebruiken. Ik ga er immers van uit dat we hiervoor de bestaande Vlaamse instrumenten en instellingen zullen gebruiken. Langs welke weg zal dit prioritair gebeuren? Zullen we hiervoor de werkinlevingsprojecten gebruiken? Zullen we de individuele beroepsopleiding (IBO) gebruiken? Zal SYNTRA, een organisatie die ook een beleid met betrekking tot stageovereenkomsten voert en over heel wat ervaring beschikt, een rol spelen? Die laatste mogelijkheid sluit in feite aan op een vraag om uitleg die straks nog zal worden gesteld.

Minister, op welke manier wilt u dit tot stand brengen? Welke Vlaamse instrumenten zult u gebruiken om dit te realiseren?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, het overleg tussen de federale overheid en de gewesten loopt nog. De federale overheid heeft het eigen regelgevend werk afgerond. Momenteel bereiden we een samenwerkingsakkoord voor. Dit akkoord moet het mogelijk maken de maatregel met betrekking tot de instapstages in de gewesten uit te voeren. De publicatie in het Belgisch Staatsblad wordt op de afsluiting van het samenwerkingsakkoord afgestemd. Verder overleg hierover is voor de tweede helft van november 2012 gepland.

Ingaand op de inleidende opmerking van de heer Bothuyne, wil ik even duidelijk stellen dat de federale plannen in eerste instantie het loopbaanakkoord en onze afspraken met de sociale partners over de ongekwalificeerde schoolverlaters doorkruisen. Ik gebruik de verleden tijd, want dit is niet langer het geval. We zijn een oplossing blijven zoeken. Na veel overleg is de federale overheid bereid gevonden een aantal aanpassingen door te voeren. Hierdoor kan het instrument nu in ons Vlaams beleid worden ingepast.

We hebben ervoor gekozen de federale stages in de strijd tegen de ongekwalificeerde uitstroom in te passen. Deze maatregel voor de ongekwalificeerde schoolverlaters zal onder meer passen in de werkinlevingsprojecten. In dit verband stellen we een wijziging van de regelgeving betreffende de instapopleidingen voor.

Wat de instapopleidingen betreft, voeren we een wijziging door. Hierdoor kunnen de federale stages hierin passen. De federale overheid moet dan weer wijzigingen doorvoeren om de eigen maatregel in de instapopleidingen te laten passen. De instapopleidingen, met alle wijzigingen, moeten ons waarborgen inzake competentieversterking en de begeleiding van jongeren op de werkvloer bieden.

Ik pleeg steeds overleg met de sociale partners. Ook over deze maatregel is verschillende keren concreet overlegd. We hebben, samen met de sociale partners, een manier gezocht om deze maatregelen in elkaar te laten passen. Afgelopen vrijdag hebben we dit voorstel aan de Vlaamse sociale partners voorgelegd. Nu kunnen we verder gaan. Wat ons betreft, gaat het vooral om de uitvoering. We voeren tegelijkertijd nog steeds overleg. Over het aantal opleidingen en de modaliteiten moeten we nog verder overleg met de federale overheid plegen. Dat is nog niet rond.

De federale overheid en de Vlaamse overheid hebben nog steeds de bedoeling hiermee op 1 januari 2013 te starten. Aangezien we het in principe eens zijn, moeten we nu de modaliteiten uitwerken. Volgens mij is het nog steeds haalbaar.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik dank de minister voor het antwoord. “Optimism is a moral duty”: we moeten de vingers gekruist houden en hopen dat we op 1 januari 2013 van start kunnen gaan.

Minister, indien ik het goed heb begrepen, is in de tweede helft van november 2012 een nieuw overleg gepland. Kunt u me vertellen hoe vaak dit punt ondertussen al door de interministeriële conferentie is behandeld? Is dit misschien de tweede maal sinds juni 2012?

Minister Philippe Muylers: Het is eigenlijk vrij eenvoudig. De interministeriële conferenties zijn bedoeld om het laatste puntje te consacreran. Ondertussen hebben de kabinetten en de sociale partners drie, vier of zelfs vijf keer overleg gepleegd om tot een vergelijk te komen. Dat is wat voorafgaat. Idealiter moet een interministeriële conferentie de voordien gemaakte afspraken bezegelen. Desnoods moet dan nog het laatste knelpunt worden opgeheven. Het werk wordt in feite vooraf gedaan.

Oorspronkelijk was de interministeriële conferentie voor vorige week vrijdag gepland. Aangezien mijn collega's niet aanwezig konden zijn, is de vergadering naar midden november 2012 verschoven. Ondertussen worden de werkzaamheden evenwel voortgezet. We moeten de modaliteiten nog invullen voor die conferentie plaatsvindt. We trachten hiervoor te zorgen. Op die manier zal het mogelijk worden de nieuwe afspraken te consacreran. Dat is alvast de bedoeling. We hebben nog meer dan een maand. Momenteel bereiden we alles voor. Aangezien we alles in de bestaande wetgeving willen inpassen, is dat niet zo moeilijk.

De heer Bart Van Malderen: Minister, aangezien al een datum was vastgelegd om de nieuwe afspraken tijdens een interministeriële conferentie te consacreran, als ik dat woord hier juist gebruik, ga ik ervan uit dat u bepaalde signalen hebt ontvangen. Ik begrijp dat er in de luwte parallel overleg wordt gepleegd. Indien het om de bezegeling van een akkoord gaat, ga ik ervan uit dat er effectief een akkoord in de maak is. Dat moet dan vorige week ook het geval zijn geweest. We zullen hier zeker nog op terugkomen.

U hebt ook verklaard dat u overleg met de sociale partners hebt gepleegd. Mag ik er dan van uitgaan dat de sociale partners zich akkoord hebben verklaard met het voorstel of het mandaat dat u tijdens dat overleg hebt voorgelegd?

U zegt dat u de modaliteiten gaat uitwerken en gaat focussen op de niet-gekwalificeerde uitstroom. Ik denk dat dit absoluut een belangrijk focuspunt is omdat het toch over 15 procent van de schoolverlaters gaat. Mag ik er dan van uitgaan dat dit als verworven wordt beschouwd en dat de modaliteiten die nog moeten worden uitgewerkt, louter praktische zaken zijn omdat er over de inhoudelijke zaken een akkoord bestaat?

Minister Philippe Muylers: De sociale partners waren het over de basisprincipes compleet eens. De verschillende sociale partners verschilden nog over één ding van mening: de startdatum van de instapstages. Mijnheer Van Malderen, u hebt het zelf aangehaald: Monica De Coninck stelde voor om die instapstages van kracht te laten worden vanaf de zesde maand werkloosheid. De vraag was of het niet nodig was om ze te vervroegen. Daar was geen consensus over tussen de sociale partners. De Federale Regering heeft zelf zes maanden naar voren geschoven, maar als de sociale partners geen consensus vinden, is het aan ons om na te gaan wat we wel of niet doen. Wij zullen dat verder bespreken met de federale overheid.

Hebben we alles rond? Neen, de collega's van Brussel en Wallonië hebben het nog over het monetaire gedeelte. Moet er extra geld ter beschikking worden gesteld om dit uit te rollen? Zo ja, hoeveel? Zo neen, moet het dan niet? Als er geld is, welk deel moet Vlaanderen dan krijgen? Het gaat dus niet meer over 'de vormgeving'. Wij kunnen het koninklijk besluit dat wordt voorbereid, voldoende omzetten binnen ons kader waardoor wij instapstages kunnen doen vanuit het principe dat in het KB is opgenomen. Het kan zijn dat er in Brussel en Wallonië niet volledig dezelfde regel geldt, omdat zij hun toepassingsgebied anders omlijnd hebben dan wij. Dat kan en dat mag. Ik kan u niet zeggen hoe ver zij staan met de omlijning, maar wij hebben die bepaald.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik wil u aanmanen tot bekwame spoed, want er zijn een paar duizend mensen die ons op de vingers kijken.

Minister Philippe Muylers: Ik wil nog even reageren, ook op wat de heer Bothuyne heeft gezegd. Wij hebben de werkinleving. Een van de elementen is om dat ook daar in te brengen. De werkinleving start op 1 januari. Het zou niet ideaal zijn om in een werkinleving eerst zus te beginnen en daarna zo bij te voegen. Voor mij blijft dat één geheel.

De heer Robrecht Bothuyne: Minister, ik heb in mijn vraag iets aangehaald waar u niet op geantwoord hebt. De stageovereenkomsten bij SYNTRA worden niet in ogenschouw genomen als instrument terwijl ze dezelfde finaliteit hebben. Kunt u nog laten onderzoeken of ze op een ander moment kunnen worden ingeschoven?

Minister Philippe Muylers: Ik wil dat wel onderzoeken, maar het is nu niet gepland. We hebben ons gericht op jongeren die niet-gekwalificeerd uitstromen. We hebben SYNTRA er niet bij genomen.

De heer Robrecht Bothuyne: Het is dezelfde doelgroep: jongeren van 18 tot 25 jaar die op dezelfde manier toch een kwalificatie proberen te behalen.

Minister Philippe Muylers: Ik zal het nagaan, maar het is nu niet opgenomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het personeelsbeleid bij de VDAB - 88 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is eigenlijk een vervolg op een schriftelijke vraag van 6 september die ik gesteld heb naar aanleiding van tendering.

Het Rekenhof heeft in de commissie gesteld dat de VDAB de uitbesteding niet heeft afgewogen tegen een uitvoering in eigen beheer. Minister, u hebt geantwoord dat de VDAB bezig was met de uitwerking van een nieuw personeelsplan sedert begin 2012 en dat het de bedoeling was om dat nieuwe plan op te nemen in de beheerscyclus van 2013 zodat het geïntegreerd kan worden.

Het personeelsplan zou zo goed als klaar zijn. Er zou nog verder over moeten worden onderhandeld met de syndicale delegaties en het zou nadien ook nog op de raad van bestuur van de VDAB moeten worden besproken. De Vlaamse Regering wil tegen 2014 een personeelsreductie van 6 procent realiseren. Voor de VDAB betekent dit een afname van het personeelsbestand met 288 personen. De afvloeiingen bij de VDAB zouden via natuurlijke uitstroom gebeuren onder meer via pensionering en het niet verlengen van tijdelijke contracten en vervangingscontracten wanneer de titularis terugkeert. Minister, dat hebt u geantwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 838.

Voor ons is het belangrijk dat de VDAB zelf geloofwaardig is in haar eigen personeelsbeleid. De VDAB heeft een voorbeeldfunctie inzake personeelsbeleid, zeker ten aanzien van kansengroepen en 50-plussers. Naast het bestrijden van ongekwalificeerde uitstroom, vormt ook de verhoging van de werkzaamheidsgraad van 50-plussers een van de prioriteiten van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. De VDAB mag nog een tandje bijsteken wat de werkzaamheidsgraad van 50-plussers betreft. In 2009 bedroeg het aandeel van de 50-plussers in de personeelssamenstelling van de VDAB 33,53 procent. Dat is onder het nationaal gemiddelde van 38,6 procent. Eind 2010 was dat 31,8 procent, dus opnieuw een daling. De VDAB zal dus een tandje moeten bijsteken indien hij een voorbeeldrol wil vervullen.

Minister, zullen de afvloeiingen binnen de VDAB beantwoorden aan het objectief om niet alleen 50-plussers te laten afvloeien en zullen de afvloeiingen evenwichtig worden gespreid over de diverse leeftijdscategorieën? Beschouwt u de VDAB in dit geval als een instelling met een voorbeeldfunctie?

Hoe zit het concreet met de diversiteit en de aanwezigheid van kansengroepen in het personeelsbestand van de VDAB, in het bijzonder van allochtonen, mensen met een arbeidshandicap en 50-plussers?

Hoe groot is thans het aandeel vrouwen in de hogere functies?

Welke concrete personeelsaantallen op elk niveau zullen worden nagestreefd in het nieuwe personeelsplan, tussen nu en 2015?

Zal het aantal afvloeiingen via natuurlijke uitstroom volstaan om de vooropgestelde afname van het personeelsbestand te realiseren? Hoe groot zal het aandeel pensioneringen daarin zijn? Op welke leeftijd kunnen mensen met pensioen gaan? Gaat het met andere woorden over een vervroegde pensionering? Wat zal het aandeel zijn van de niet-verlenging van tijdelijke contracten en vervangingscontracten?

Is er ook sprake van een brugpensioenregeling? Zal dat in een context van herstructurering gebeuren? Zo ja, welke leeftijdsvoorwaarden zullen gelden? Hoe rijmt u dat dan met de stelling die u onlangs poneerde naar aanleiding van de bedenkingen van de heer Bothuyne dat het brugpensioen beter zou worden afgeschaft?

Hoe rijmt u de afvloeiingen via pensioneringen en desgevallend vervroegde pensioneringen en brugpensioneringen, die op hun beurt zullen leiden tot een lager aandeel tewerkgestelde 50-plussers bij de VDAB, met de doelstelling van de Vlaamse overheid om de werkzaamheidsgraad van 50-plussers op te trekken?

Wanneer zal de raad van bestuur van de VDAB zich uitspreken over het ontwerp van personeelsplan van de VDAB?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: In de uitvoering van de besparingsdoelstelling is de Vlaamse Regering een engagement aangegaan ten aanzien van de syndicale organisaties om niet over te gaan tot naakte ontslagen. Om de 6 procent besparingen toch te kunnen realiseren heeft de VDAB gekozen voor een natuurlijke uitstroom: medewerkers die de dienst zelf verlaten en medewerkers die met pensioen gaan in combinatie met een heel beperkt vervangingsbeleid. Daardoor heeft de VDAB momenteel al bijna de helft van de vooropgestelde afname van het personeelsbestand gerealiseerd.

De medewerkers van de VDAB kunnen momenteel, indien zij dat wensen, vanaf de leeftijd van 60 jaar met pensioen gaan overeenkomstig de algemene regelgeving.

Ik vind het wat raar dat u insinueert dat ik wel een brugpensioen zou willen binnen de VDAB. Gelet op de voorbeeldfunctie van de VDAB met betrekking tot de tewerkstelling van oudere werknemers heeft de VDAB geen bijzondere regeling voor vervroegde pensionering of een regeling voor brugpensioen.

De organisatie oefent uiteraard geen druk uit op de medewerkers om hun pensioenintenties bij te sturen in functie van het te realiseren besparingsobjectief. Het is dus niet zo dat wij mensen die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt aanzetten om met pensioen te gaan omdat wij op die manier ons besparingsobjectief zouden bereiken.

We willen allemaal meer 50-plussers aan het werk. Ook uw partij wil dat. Toch zeggen we ook dat wie met pensioen gaat, niet automatisch mag worden vervangen. Op die manier ontstaat er een spanningsveld met de voorbeeldrol van de VDAB inzake de tewerkstelling van 50-plussers. De keuze om het besparingsobjectief te realiseren door natuurlijke uitstroom op basis van pensionering kan immers leiden tot een lager aandeel 50-plussers in de hogere leeftijdscategorieën van het personeelsbestand van de VDAB.

Vandaag kan ik geen correcte prognose maken over de evolutie van het aandeel oudere leeftijdscategorieën de komende jaren, mede door de wijziging in de pensioenwetgeving. De haalbaarheid van de realisatie van de personeelsbesparingen via natuurlijke uitstroom, en dus het aandeel tewerkgestelde 50-plussers, zal sterk afhankelijk zijn van de mate waarin de medewerkers op pensioengerechtigde leeftijd daadwerkelijk binnen de betrokken periode op pensioen gaan. We stellen een evolutie vast dat er eerder later met pensioen wordt gegaan. Het hangt van de keuze van de medewerkers van de VDAB af. Zij kunnen op dit moment op 60 jaar met pensioen, maar ze hoeven dat niet te doen.

In verband met de verdere samenstelling van het personeelsbestand van de VDAB kan ik verwijzen naar de cijfers uit het jaarverslag. Op 31 december 2011 had de VDAB 117 personen met arbeidshandicap, 254 personen van allochtone afkomst en 1827 50-plussers op een totaal van 4986 personeelsleden. De 50-plussers zaten op 31 december 2011 aan 36,6 procent.

Van het totaal aantal leidinggevenden is 27,5 procent vrouwelijk. Bij het topkader zijn op dit ogenblik 3 op de 4 leidinggevenden vrouwen. Bij het middenkader zijn dat er 2 van de 13 en bij het lager kader 15 van de 35.

Aangezien het ontwerp van het personeelsplan nog niet werd besproken en goedgekeurd door de raad van bestuur, kan ik nog niet rapporteren over de concrete personeelsaantallen tussen nu en 2015 en de impact op de tewerkstelling van de 50-plussers. Daardoor kan ik ook heel wat van uw vragen nog niet beantwoorden. Het feit dat de besparingen vervat zitten in een personeelsplan, impliceert een grondig sociaal overleg op het niveau van het entiteits-overlegcomité. Pas als dat afgerond is, kan het plan voorgelegd worden aan de raad van bestuur. Ik schat dat dat begin volgend jaar geagendeerd kan worden op de raad van bestuur van de VDAB.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: U zegt dat er geen bijzondere regeling is voor vervroegd pensioen, maar anderzijds geeft u aan dat men allemaal vanaf 60 met pensioen kan gaan. Dat is geen brugpensioen, maar er is dus wel een bijzondere regeling.

Heb ik het goed begrepen dat eind 2011 het aantal 50-plussers 36,6 procent bedroeg?

Minister Philippe Muylers: Ik haal het uit het jaarverslag: 1827 50-plussers op een totaal van 4986 personeelsleden. Ik heb mijn rekenmachine genomen – ik heb het dus niet uit het hoofd berekend – en kwam uit op 36,6 procent. (*Gelach*)

Mevrouw Lydia Peeters: De bedoeling was dat het nieuwe personeelsplan geïmplementeerd zou worden vanaf 2013, maar u weet nog niet wanneer het op de raad van bestuur komt.

Minister Philippe Muylers: Ik heb net gezegd dat het volgens mij begin volgend jaar geagendeerd zou kunnen worden. U weet ook dat zo'n personeelsplan, als het een sanering inhoudt, grondig moet worden doorgenomen in het sociaal overleg.

U kent mijn filosofie. De VDAB weet dat de doelstelling 6 procent is en dat de 50-plussers een zeer belangrijke doelgroep vormen. Ik ga het personeelsbeleid niet voeren, dat moet de VDAB doen, binnen die contouren, binnen het kader van het sociaal overleg zoals het is uitgetekend en binnen het kader van de wetgeving. U sprak over een specifieke regeling, maar het is de algemene regeling om op 60 jaar met pensioen te kunnen gaan. Er is dus geen specifieke regeling voor.

Mevrouw Lydia Peeters: U schermt altijd met die filosofie dat de VDAB alles moet doen wat binnen zijn mogelijkheden ligt om de doelstellingen te bereiken. Maar de VDAB heeft volgens mij een voorbeeldfunctie. Er zit nu een spanningsveld tussen enerzijds het proberen te verlagen van het personeelsbestand en anderzijds toch proberen om het aandeel 50-plussers in het personeelsbestand zo hoog mogelijk te houden. Ook het Rekenhof had daar enkele serieuze bedenkingen bij. Dat bleek ook uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 6 september. Het Rekenhof stelde met betrekking tot de verhouding tussen de tendering en het personeelsplan dat het vreemd is dat daar geen serieuze afweging is gemaakt.

U zegt wel dat de VDAB al het mogelijke moet doen om de doelstellingen te halen, maar uiteindelijk blijft u als voogdijminister wel verantwoordelijk. Daarom stellen wij de vraag hoe dat nu verder zal verlopen. Ik begrijp dat het niet in 2013 geïmplementeerd zal worden. We zullen zeker opvolgen wanneer het dan wel gebeurt.

In onze ogen heeft de VDAB een voorbeeldfunctie, en u als minister zou dat mee moeten ondersteunen.

Minister Philippe Muylers: Ik begrijp u niet, mevrouw Peeters. De filosofie van uw partij is dezelfde als de onze. Enerzijds willen wij meer 50-plussers aan het werk. Anderzijds, als mensen in de ambtenarij op pensioen gaan, moeten we er minder vervangen. U plakt daar zelfs een getal op. Natuurlijk is er een spanningsveld als je die twee elementen moet combineren. Wat wij hier doen, is hetzelfde.

Ik vind dat de VDAB hier juist mee omgaat. Ze zetten mensen niet onder druk om vroeger op pensioen te gaan, maar diegenen die op pensioen gaan, worden niet vervangen. Er is dus een schijnbare paradox. Men zorgt ervoor dat mensen zo lang mogelijk aan het werk blijven en kunnen blijven binnen de VDAB, maar zodra ze ervoor gekozen hebben om weg te gaan, worden ze niet automatisch vervangen. Zo zullen ze de doelstelling van 6 procent kunnen bereiken die wij vooropgesteld hebben. Maar er zijn nog meer manieren om die doelstelling te halen: door de vele tijdelijke contracten binnen de VDAB niet te vervangen, maar ook door mensen die vanwege een carrièremove weggaan uit de VDAB, niet te vervangen.

Als we dat bij elkaar tellen, geldt de VDAB daar effectief als voorbeeld, conform de filosofie die we volgen en die ook uw partij naar voren schuift.

Mevrouw Lydia Peeters: We zullen het beoordelen als we het definitieve personeelsplan hebben. Ik ontken ook niet dat wij altijd proclameren dat niet elke persoon die weggaat, automatisch vervangen moet worden.

Ik erken ook dat er een spanningsveld is tussen het aantal afvloeiingen dat vooropgesteld is en het feit dat men moet proberen om zo veel mogelijk 50-plussers aan het werk te houden. Minister, u hoeft niet boos te worden en Open Vld aan te vallen, ik vraag u enkel hoe u dat spanningsveld wilt oplossen. De VDAB moet een voorbeeldfunctie hebben.

Dat zijn mijn bedenkingen. We volgen het personeelsplan op. Als we dat begin 2013 hebben, hoop ik dat het opnieuw in de commissie aan bod kan komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van de beheersovereenkomst met SYNTRA Vlaanderen - 103 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: In uitvoering van de beheersovereenkomst 2011-2015 tussen de Vlaamse Regering en SYNTRA wordt er een jaarlijks evaluatieverslag opgemaakt. Uit het rapport over 2011 blijkt dat SYNTRA Vlaanderen al een hele weg aflegde om de uitvoering van de beheersovereenkomst te realiseren, maar tegelijk wordt er gefocust op een aantal engagementen die niet volgens de vooropgestelde planning ingelost konden worden. Enkele vaststellingen zijn: er is een afname van het totale aantal unieke cursisten, de verwachte jaarlijkse toename van kortgeschoolden, niet-Belgen, 50-plussers en werkzoekenden werd niet gerealiseerd en het laagste aantal zelfstandigen ooit werd bereikt.

Vooraf de vaststelling dat de toename van opleidingen voor mensen uit kansengroepen niet werd gerealiseerd, geeft aanleiding tot ongerustheid. Het is een van de speerpunten van zowel u, minister, als het VESOC-overleg (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) om kansengroepen optimaal en met maatwerk te activeren. Als SYNTRA achterblijft op de doelstelling is dat allesbehalve goed nieuws voor de kansengroepen, die het sowieso al moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Dat is zeker zo als we dit samen zien met de vaststelling dat werklozen na een SYNTRA-opleiding een hoge kans op werkgelegenheid hebben binnen de twee jaar. Overigens maakt het rapport ook melding van het feit dat SYNTRA Vlaanderen niet uit het oog mag verliezen om de SYNTRA's te ondersteunen op het vlak van diversiteit.

Daarnaast werd het uniforme kader voor de sectorale ondernemerschapstrajecten niet gerealiseerd in 2011. Hetzelfde kan ook worden gezegd over de uitrol van een strategisch en operationeel communicatieplan voor het netwerk. Tegelijk maakt het evaluatierapport melding van de doelstelling voor het gelijk houden van het reële aantal medewerkers. De optimaliseringsoefening die in 2011 werd gemaakt, moet in 2012 uitmonden in een goedgekeurd plan voor optimalisering van de personeelsbezetting en een aangepast personeelsplan.

Minister, welke concrete engagementen werden door SYNTRA Vlaanderen niet volgens de vooropgestelde planning ingelost? Nopen de niet-gerealiseerde objectieven tot een bijsturing van de beheersovereenkomst of volstaan andere maatregelen en zo ja, welke? Doorkruist het niet realiseren van de jaarlijkse toename van kortgeschoolden, niet-Belgen, 50-plussers en werkzoekenden uw plannen om kansengroepen optimaal te activeren? Zult u aandringen op bijkomende maatregelen om deze doelstellingen alsnog te realiseren? Waarom ondersteunt SYNTRA Vlaanderen de verschillende centra te weinig op het vlak van diversiteit? Hoe wilt u hieraan tegemoetkomen? Wat is de stand van zaken op het vlak van personeelsbezetting?

Hoeveel personeelsleden moeten in totaal afvloeien om de doelstelling van 5 procent te bereiken? (*Opmerkingen van minister Philippe Muyters*)

6 procent is het inderdaad. Wordt er rekening gehouden met de doelstelling om 50-plussers langer aan het werk te houden? Hoe gebeurt de natuurlijke afvloeiing, via pensionering of eventueel een andere regeling?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Ik wil u feliciteren omdat u luistert naar de vraag van de parlementsleden, minister. Ik wil ook u danken, mevrouw Peeters, voor de vraag. SYNTRA Vlaanderen en de SYNTRA's komen hier misschien te weinig aan bod. Dat is bij de eerste vraag ook nog gebleken: SYNTRA is soms te weinig in het zicht van het beleid. Het is nochtans een zeer nuttig instrument voor ons Vlaamse arbeidsmarkt- en economisch beleid. Uiteindelijk gaat het in eerste instantie over ondernemerschap.

De vraag van mevrouw Peeters is al heel uitgebreid. Ik wil er één element aan toevoegen: de leertijd. We zitten daarmee op een 'brug' – om het positief te zeggen – tussen u en minister Smet. Ik weet dat u bezorgd bent om de leertijd, minister, en dat u inspanningen wilt doen. Dat is dringend nodig.

Dit cursusjaar zitten we voor het eerst onder de 3000 jongeren die starten in de leertijd. Als we de beheersovereenkomst evalueren, zien we dat er te weinig nieuwe opleidingen zijn in vergelijking met de doelstelling. De leertrajectbegeleiders, die als doelstelling hadden om per schooljaar ten minste twee plaatsbezoeken te doen waar de opleiding wordt gegeven, halen hun doelstelling absoluut niet. We zitten op minder dan één plaatsbezoek per schooljaar. De curricula van de leertijd worden te weinig vernieuwd. Er zijn nog veel andere problemen, die we hier al eerder hebben aangekaart. Minister, hoe ver staat u in uw beleid en uw overleg met minister Smet over de leertijd?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik stel voor dat u een aparte vraag stelt over de leertijd, mijnheer Bothuyne. De discussie loopt. Er is een studiedag geweest, waar ik zelf een toelichting heb gegeven. Het is een gemengde bevoegdheid en ik blijf het liefst bij mijn deel. Als u dat wenst, zal ik een stand van zaken geven, maar daarvoor overleg ik graag met minister Smet.

U zegt dat SYNTRA soms te weinig aan bod komt en dat dat daarnet nog is gebleken bij de instapstages. Die instapstages zijn ten gronde besproken op de beleidsraad, waar SYNTRA bij zit. SYNTRA heeft daar niet gezegd dat zij daarvoor ook in aanmerking kunnen komen. De kansen zijn er. U hebt eraan gedacht, maar bij de beleidsraad heeft niemand eraan gedacht. U zit er natuurlijk niet bij. (*Opmerkingen van de heer Robrecht Bothuyne*)

Mevrouw Peeters, ik blijf zeggen dat de beheersovereenkomst voor mij eerder de grote krijtlijnen over meerdere jaren bevat. Het jaarlijkse ondernemingsplan vertaalt dat operationeel. Op basis daarvan heb je een aantal managementinstrumenten, die de lijnmanager van de organisatie moet toelaten te managen en te sturen, doelmatig uit te voeren en daaraan gekoppelde gegevens te rapporteren. De beheersovereenkomst van SYNTRA Vlaanderen bevat engagementen binnen de twee bevoegdheidsdomeinen Werk en Onderwijs. Leertijd is voor een groot deel Onderwijs, mijnheer Bothuyne.

Het ondernemingsplan 2011, mevrouw Peeters, bevatte 83 jaaracties, gespreid over de diverse strategische doelstellingen uit de beheersovereenkomst. Het agentschap realiseerde 73 procent, 27 procent van de operationele acties werd niet of niet volledig gerealiseerd. Concreet ging het om 22 niet of niet volledig gerealiseerde jaaracties. Dat kunnen zowel acties zijn uit de operationele en de reguliere werking als acties van meer strategische aard. De redenen zijn veelvuldig. Het kan gaan om een slechte inschatting van de tijd die nodig is voor nieuwe regelgeving of de grote omvang en fundamentele impact van werkzaamheden.

Een besparingsoperatie hier en daar kan ook een impact hebben. Ik wijs ook op de afhankelijkheid van andere actoren en partners voor uitvoering van acties.

In het jaarlijks ondernemingsplan 2012 nemen we uiteraard prioritair op wat in het voorgaande jaar niet of niet volledig is gerealiseerd, zodat we waar het moet kunnen bijsturen. Een aantal van de 22 niet gerealiseerde jaaracties is ondertussen gerealiseerd. Ik geef één voorbeeld: op 1 september 2012 zijn de negen uitvoeringsbesluiten in uitvoering van het Wijzigingsdecreet in werking getreden. Ik ga ervan uit dat SYNTRA Vlaanderen de volledige implementatie van de strategische projecten tegen 1 september 2013 zal realiseren. Daarmee geeft het agentschap een concrete invulling aan prioritaire engagementen.

Het agentschap bereidt momenteel een addendum op de beheersovereenkomst voor. De verfijning van de doelstelling en van de parameters die op het cursusaanbod, op het aantal cursisten en op de specifieke doelgroepen slaan, zal in dit addendum worden opgenomen.

Zoals de vraagsteller zelf heeft aangehaald, is het totaal aantal unieke cursisten in de periode 2010-2011 in vergelijking met het topjaar 2009-2010 afgenomen. Er zijn onvermijdelijk implicaties voor de toename van de opgesomde kansengroepen. Eigenlijk zou het aandeel van de kansengroepen bij een totale afname moeten toenemen. Het is echter niet zo eenvoudig. We stellen vast dat het aandeel van elke doelgroep binnen de cursistenpopulatie in het cursusjaar 2010-2011 is gedaald. Er is ook een daling ten opzichte van de Vlaamse vertegenwoordiging. Ik kan enkel vaststellen dat er een wezenlijk verschil is tussen de participatie van mensen uit kansengroepen die spontaan de stap zetten om bij SYNTRA een opleiding te volgen en de participatie die een gevolg is van specifieke initiatieven vanuit het doelgroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen. Blijkbaar blijft de stap om spontaan een opleiding bij SYNTRA te volgen voor personen uit de kansengroepen toch groter.

Ik wil toch even de verschillende categorieën binnen de kansengroepen aanhalen. Hoewel mijn antwoord hiermee wat langer wordt, lijkt dit me toch zinvol.

Ik begin met de 50-plussers. We moeten het absolute aantal cursisten en het percentage dat een ondernemingsopleiding heeft gevolgd, toch enigszins nuanceren. Het percentage dat een ondernemingsopleiding heeft gevolgd, is gestegen van 6,5 procent tot 7 procent. Het percentage dat een niet-gecertificeerde opleiding heeft gevolgd, is gestegen van 15,9 procent tot 16,4 procent. Beide zijn gestegen. De daling van het totaal aantal cursisten valt volledig op rekening van de gecertificeerde opleidingen te schrijven. Op dat vlak is er generiek en in heel Vlaanderen een sterke daling. Dit merken we dus ook bij de 50-plussers. Op andere vlakken zien we dan weer een stijging.

De instroom van werkzoekenden is gedaald. Ik ga er eerst en vooral van uit dat de economische crisis hier niet vreemd aan is. De werkzoekenden die een opleiding bij SYNTRA volgen, doen dat met de bedoeling een onderneming te beginnen. Ze zouden dus in slechte tijden als werkzoekende een onderneming moeten starten. Ik kan me indenken dat dit een effect op de cijfers heeft.

We zien een vermindering van het aantal werkzoekenden dat spontaan de stap naar een opleiding van SYNTRA zet en van de werkzoekenden die daar ten gevolge van gecoördineerde initiatieven terechtkomen. Zoals ik daarnet al heb gesteld, heeft volgens mij vooral de economische crisis hier een effect op.

We hebben SYNTRA Vlaanderen de opdracht gegeven om, in overleg met de publieke en de private partners, flexibeler trajecten te ontwikkelen die meer werkzoekenden kunnen bereiken. Het is de bedoeling die mensen aan te sporen om, na de nodige opleidingen en een begeleiding op maat, de stap naar het ondernemerschap te zetten.

De resultaten van de ondersteunende trajecten hebben reeds hun doel bewezen. Bijna 70 procent van de werkzoekende cursisten die een specifiek opleidingstraject bedrijfsbeheer hebben gevolgd, is twee jaar na de start van de cursus niet langer werkloos.

De derde groep waarover ik iets wil zeggen, is de groep van de kortgeschoolden. Ook dit wil ik wat nuanceren. De stijgende trend die in 2010 en in 2011 is vastgesteld, is doorbroken. Zowel in absolute aantallen als in percentages valt een daling op te meten. Dat valt niet te ontkennen.

De specifieke acties die we de voorbije jaren hebben ondernomen, hebben nochtans wel degelijk een effect gehad. Ik wil erop wijzen dat in het cursusjaar 2007-2008 10,5 procent van de cursisten die een ondernemingsopleiding volgden, kortgeschoolden waren. Nu gaat het om 15,2 procent. Wat de gecertificeerde bijscholing betreft, is het percentage van 8 procent tot 11 procent gestegen. Wat de niet-gecertificeerde opleidingen betreft, is het percentage van 6,5 procent tot 9,7 procent gestegen. Ik besef zeer goed dat die inspanning moet worden volgehouden om deze vertegenwoordiging minstens op hetzelfde peil te houden.

Tot slot wil ik nog even op de populatie van de niet-Belgen buiten de EU17 ingaan. Hier valt globaal een lichte daling vast te stellen. Met betrekking tot deze kansengroep boekt SYNTRA belangrijke successen. Maar liefst 85 procent van de niet-Belgen die een specifiek opleidingstraject bedrijfsbeheer hebben gevolgd, zijn twee jaar na de start van de cursus niet langer werkloos. De inspanningen op het vlak van de recruitering, de vorming en de begeleiding liggen hoger dan voor de doorsnee cursist. De gerealiseerde output is echter extreem gunstig. Volgens mij leveren de taal- en leercoaches op dit vlak zeker een bijdrage.

SYNTRA levert verder ook ondersteuning op het vlak van de diversiteit. We hebben SYNTRA Vlaanderen gevraagd veel energie te investeren in de transitie naar een nieuwe organisatiestructuur. Er zijn nieuwe taken in de beheersovereenkomst opgenomen. Hierdoor is even wat minder aandacht aan de ondersteuning van de centra besteed. SYNTRA Vlaanderen heeft nochtans toch de nodige inspanningen geleverd om met betrekking tot de diversiteit overall een fundament te leggen. Hiervoor is een werkgroep opgericht. Dit heeft uiteindelijk tot een diversiteitsplan geleid. Dat er in de toekomst nog meer zal volgen, is volgens mij een zekerheid.

De laatste vraag die me is gesteld, heeft betrekking op de personeelsbezetting. Zoals ik heb aangehaald, betekent 6 procent in koppen concreet dat SYNTRA goed op schema zit om de doelstelling tegen 30 juni 2014 te bereiken. Er moeten nog 4 mensen op natuurlijke wijze afvloeien. Volgens de recentste beschikbare cijfers waren er op 30 september 2012 162 personeelsleden. We moeten naar 158 personeelsleden evolueren. Het agentschap streeft ernaar dit door middel van natuurlijke afvloeiingen, met inbegrip van pensionering en uitdiensttreding, te bereiken. Er zal geen beroep worden gedaan op het brugpensioen. Dit is vrij vergelijkbaar met wat we daarnet hebben besproken.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Blijkbaar zal een en ander in een addendum bij de beheersovereenkomst worden bijgestuurd. Ik hoop dat alles goed zal worden opgevolgd. Dit geldt zeker voor de zogenaamde 22-jaaracties die momenteel nog niet zijn gerealiseerd. Het blijft de doelstelling die acties tegen september 2013 volledig tot stand te brengen.

Ik heb nog een aanvullende vraag. Ik weet niet of de minister onmiddellijk een antwoord zal kunnen geven. Het aantal cursisten is sowieso afgenomen. Dat is een vaststelling. Er is een opsplitsing in mensen die zich spontaan aanbieden om een cursus te volgen en mensen die dat ten gevolge van specifieke gecoördineerde initiatieven doen.

Mijn vraag heeft betrekking op SYNTRA Limburg. We vangen namelijk allerlei geruchten op. *(Opmerkingen van minister Philippe Muylers)*

Minister, ik begrijp dat u vandaag allicht geen antwoord kunt geven. Ik wil mijn vraag echter toch al stellen. Het gerucht doet de ronde dat SYNTRA Limburg vrij veel cursisten uit Nederland haalt en zich niet rechtstreeks op de Vlaamse arbeidsmarkt focust. Dit baart me

zorgen. Het gaat hier immers om gesubsidieerde opleidingen. Er zijn hier al heel wat mensen die we een gepaste opleiding zouden moeten geven. U hebt zelf verklaard dat veel mensen twee jaar na de start van een cursus effectief een plaats op de arbeidsmarkt hebben gevonden en niet langer werkloos zijn. Dat is natuurlijk een pluspunt. We moeten dit met argusogen volgen.

Ik wilde hierover een schriftelijke vraag stellen. Die schriftelijke vraag is echter niet in aanmerking genomen. *(Opmerkingen)*

Het ging om een schriftelijke vraag waarin ik om cijfers vroeg. Ik vind de situatie toch vrij markant. De minister moet dit zeker opvolgen. Er zouden effectief veel mensen die in Nederland wonen een dergelijke opleiding volgen. *(Opmerkingen)*

Dat is in het onderwijs het geval. We subsidiëren deze instantie specifiek om in opleidingen te voorzien. Die opleidingen kunnen ervoor zorgen dat mensen op de arbeidsmarkt terecht kunnen. Hoewel in het onderwijs hetzelfde gebeurt, vind ik dit toch een nog heikeler punt. We moeten er immers zelf voor zorgen dat zo veel mogelijk mensen op de arbeidsmarkt actief worden. Indien we dan aan de andere kant van de Maas reclame voeren, wekken we de indruk dat dit niet echt onze doelstelling is. Aangezien het aantal cursisten daalt, is de vraag of we ons niet vooral moeten focussen op de mensen op de Vlaamse arbeidsmarkt en niet op de mensen die zich op Nederlands grondgebied bevinden. Minister, ik hoop dat ik later alsnog de cijfers kan krijgen of dat u toch minstens mijn bekommernis zult delen. Ik zou graag weten hoeveel cursisten er uit Nederland komen.

Minister Philippe Muylers: Er zijn opleidingen van SYNTRA die commercieel zijn en niet gesubsidieerd worden. Dat men daarvoor in Nederland reclame zou maken, is voor mij geen bezwaar.

Er is natuurlijk ook de Europese regelgeving. Het is hetzelfde als in het onderwijs. Als Nederlanders hier cursus komen volgen, moeten we nagaan wat kan en niet kan. Misschien maakt SYNTRA enkel reclame voor de niet-gesubsidieerde opleidingen. De problematiek is in ieder geval de moeite om van naderbij te bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Ivan Sabbe tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de studie van de Nationale Bank over mismatches op de arbeidsmarkt - 96 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, minister, collega's, België is de slechtste in Europa, niet alleen als het gaat over loonkosten, maar ook over een vlotte werking van de arbeidsmarkt. Ik zeg dat niet, maar de Nationale Bank zegt dat. De Nationale Bank is toch een instantie die de autoriteit heeft om zulke dingen te zeggen.

In geen enkel ander EU-15-land zijn vacatures en werklozen zo slecht op elkaar afgestemd. Minister, ik zie u glimlachen. Ik ben blij dat u nog kunt glimlachen, want in uw plaats zou ik wat minder glimlachen omdat we in Vlaanderen toch voor zeer hete vuren staan en u zult moeten bewijzen dat u het verschil kunt maken.

In de studie van de Nationale Bank wordt de omvang van de mismatch tussen vraag en aanbod gemeten door het vergelijken van de werkloosheid en de werkgelegenheid volgens scholingsniveau. In welke mate komt het scholingsniveau van werkzoekenden al dan niet overeen met het scholingsniveau dat gevraagd wordt in de openstaande vacatures? De conclusie is dat er een mismatch is inzake scholingsniveau en competenties. Er zijn te veel laaggeschoolde werklozen, terwijl bedrijven vooral op zoek zijn naar hooggeschoolden. Van

alle Belgische werklozen is meer dan 40 procent laag opgeleid, terwijl slechts 20 procent van de vacatures voor hen bedoeld zijn. Bij hogeschoolden zijn de cijfers exact het tegenovergestelde.

Er is ook een tweede mismatch: de woonplaats. Door de beperkte mobiliteit van arbeidskrachten worden lokaal vacante betrekkingen niet ingevuld door personen die over de vereiste competenties beschikken doch elders wonen. Dat heeft onder meer te maken met een taalbarrière, maar ook met de beperkte mobiliteit van onze burgers. Er zijn weinig Vlamingen die in Wallonië gaan werken en omgekeerd, al is er ook binnen Vlaanderen beperkte mobiliteit. Ik geef twee voorbeelden: Oostende richting Ieper en Gent richting West-Vlaanderen.

Door die twee mismatches dreigen sommige arbeidskrachten geen baan te vinden, terwijl vele ondernemingen – gelukkig nog – nog vacatures hebben. Minister, hoe beoordeelt u de studie van de Nationale Bank? Welke conclusies trekt u daaruit die van toepassing zijn op de Vlaamse arbeidsmarkt? Welke maatregelen zult u nemen om de mismatch op de arbeidsmarkt, die in geen enkel Europees land groter is dan in het onze, weg te werken?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, ik wil me aansluiten omdat ik uitkijk naar het antwoord van de minister. Ik denk dat er op zich veel eten en drinken in die vaststelling zit, zeker als je het zou uitspitten op het subregionale niveau. Ik heb ooit de oefening gemaakt voor Zuid-Oost-Vlaanderen, waaruit bleek dat per vacature waarvoor een laaggeschoolde in aanmerking kwam, er zeven of acht werkzoekenden waren. Dat betekent dat er in die streek voor die doelgroep niet voor iedereen een plaats ter beschikking was.

Minister, ik kijk uit naar uw antwoord. Mocht de heer Sabbe luisteren en er de juiste conclusies uit trekken, dan zou hij sommige van zijn uitspraken – zoals die van gisteren in de plenaire vergadering – misschien nuanceren. Hij zou misschien schrikken van de nuance, want hij is dat niet gewend.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Van Malderen, ik denk niet dat ik van u lessen te krijgen heb. Uiteindelijk gaat het niet over hoe u zich over mij uitlaat, of ik over u. De essentie is dat ik heel erg bezorgd ben over de arbeidsmarkt in Vlaanderen en in België en ik denk dat u dat ook bent. We hebben een andere achtergrond, maar we willen beiden toch dat de tewerkstellingsgraad in Vlaanderen zo hoog mogelijk is. De essentie is dat die onder druk staat. We zitten hier om de kar in de juiste richting te duwen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: De problematiek wordt terecht aangehaald, maar soms is het nodig om iets dieper te kunnen gaan. Ik heb begrepen dat het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE) onder leiding van professor Sels kort na de zomer een studie zou opleveren over de vervangingsvraag in de diverse Vlaamse sectoren. Dat zou een nuttig instrument moeten kunnen zijn voor het uitstippelen van een beleid op sectorniveau. Minister, ik zie aan uw non-verbale reactie dat u het niet hebt.

Mijn vraag is heel kort: is de studie er al? Zo ja, kunnen we die dan krijgen en kan ze op een later moment worden besproken?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik zal navragen of de studie er is. Ik heb ze nog niet vrijgegeven, want ik zou me herinneren dat ik dan getekend heb.

Mijnheer Sabbe, excuseer me dat ik soms lach, maar de studie moet kritisch bekeken worden. Volgens de studie heeft België de slechtste mismatch. De tweede slechtste is Zweden, dat de hoogste werkzaamheidsgraad van de EU15-landen heeft, namelijk 80 procent eind 2011. In

de top drie bevinden zich Spanje, Portugal en Italië. Zij hebben de beste match op de arbeidsmarkt. Vandaar dat ik even lachte.

Ik heb dan ook mijn bedenkingen bij de stelling dat de mismatch op onze arbeidsmarkt de grootste in Europa zou zijn. Ik wil een onderscheid maken tussen het Belgische cijfer van 67,3 procent werkzaamheidsgraad, 69,7 procent in de EU15 en 71,8 procent in het Vlaamse Gewest.

Een van de elementen in de berekening naar mismatch is het diploma van werkzoekenden. Als we naar de leeftijdscategorie 40- en 50-plussers kijken, vind je daar veel meer laaggeschoolden, zowel bij werkenden als bij werkzoekenden. Het diploma zegt echter niets of zeker niet alles over de ervaring en verworven competenties. De studie geeft ook aan dat een op vijf werknemers overgekwalificeerd is, opnieuw op basis van diploma. Als we de situatie van de 40- en 50-plussers kennen, als we het element van wel of geen diploma kennen, als we weten dat verworven competenties niet meetellen, dan kunnen we al vragen stellen. De studie wijt deze grote mismatch aan “het ontoereikende aandeel van hooggeschoolde werkzoekenden in het arbeidsaanbod”. Vlaanderen heeft een van de laagste werkloosheidsgraden bij hooggeschoolden. Als er weinig werklozen zijn, dan is er allicht ook een lager aandeel van hooggeschoolde werkzoekenden. Volgens mij is dat een positief gegeven en geen signaal dat onze arbeidsmarkt slecht zou werken. 44 procent van onze jongeren hebben een diploma van het hoger onderwijs, en velen van hen zijn aan het werk zonder ooit werkloos te zijn geweest. Het zou te ver gegrepen zijn te zeggen dat we geen mismatch hebben in Vlaanderen. Ik wil de studie echter wel nuanceren. De mismatch situeert zich niet zozeer op het studieniveau, maar veel concreter op het niveau van competenties en studierichtingen.

De Vlaamse arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door een paradox. Enerzijds is de helft van alle Vlaamse werkzoekenden laaggeschoold, anderzijds stelt de helft van alle vacatures geen studievereisten. U hebt dat punt ook al naar voren gebracht in het verleden. Toch blijft een groot deel van de vacatures openstaan en zijn het zelfs knelpuntvacatures. De oorzaken zijn daar zowel kwantitatief als kwalitatief. Het gaat evengoed over het niet hebben van de nodige competenties als over slechte arbeidsvoorwaarden en werkloosheidsval. Bijna alle maatregelen die ik kan nemen binnen mijn bevoegdheden in het beleidsdomein Werk, zijn gericht op de ondersteuning van het matchingverhaal via directe bemiddeling, via competentieversterkende acties en via ondersteunende tewerkstelling. Meer maatwerk is daar zeker een essentieel punt in.

De aanpak van deze mismatch door het aanbod beter af te stemmen op de vraag is een speerpunt van het loopbaanakkoord. We spreken daar over de leer- en beroepskeuze en het versterken van het werkplekleren. We hebben de werkinlevingsprojecten en de automatische vacaturematching. We gaan ook van start met competentiegerichte matching waarbij vacatures en werkzoekenden niet op basis van diploma's, maar op basis van concrete competenties gematcht worden.

Dankzij het persoonlijk ontwikkelingsplan en de dynamische vacaturematching, en geen statische, kunnen we op basis van de gegevens die we hebben van de werkgevers en werknemers voor bepaalde jobs een fundamentele bijdrage leveren om de mismatch van de arbeidsmarkt op te vangen.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, het is altijd goed om te nuanceren. Wanneer we echter de analyse maken, dan stellen we toch een aantal problemen vast op het terrein. Wanneer die problemen niet opgelost worden, verhoogt het risico op langdurige werkloosheid en inactiviteit, waardoor de situatie alleen nog verergert. In die omstandigheden kan de groei van de bedrijvigheid worden afgeremd. De praktijk is op dat vlak duidelijk. Ik zit vandaag met twintig vacatures die ik niet ingevuld krijg ondanks aankondigingen op de VDAB-site en in-house advertising. En dat is zo in de volledige retail. Het bedrijf dat ik vroeger heb geleid en ook andere bedrijven zitten permanent met dat structureel probleem.

Wanneer we kijken naar de studie van de Nationale Bank voor een structurele oplossing voor die kansengroepen, dan zien we dat er punten zijn waarop we meer kunnen inzetten.

De jongeren moeten meer in de richting van knelpuntberoepen worden gestuurd. Via het werkplekleren kunnen jongeren vrij snel vertrouwd raken met de realiteit op de werkvloer. Er zijn echter te weinig leerlingen uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs die tijdens hun opleiding op de werkplek werkelijk werken. Het gaat slechts over 2500 van de 8251 jongeren die deeltijds beroepssecundair onderwijs volgen.

Jongeren die bewust kiezen voor een opleiding met een slecht loopbaanperspectief moeten, indien zij geen werk vinden, vrij snel worden gedwongen om zich te heroriënteren. Indien zij dat weigeren, dan moet de RVA worden geïnformeerd en moet de werkloosheidsuitkering vervallen.

Minister, in een interview erkende uw rechterhand, de heer Leroy, eerder deze week in het programma De Ochtend op Radio 1, het bestaan van een structurele mismatch op de arbeidsmarkt. Hij herhaalde meermaals dat er een tandje bij moet worden gestoken. Ik kan dat alleen interpreteren als een oproep aan u om dat te doen.

Tot slot moeten we blijven doorgaan met de arbeidsmobiliteit, niet alleen van Brussel en Wallonië naar Vlaanderen, maar ook binnen Vlaanderen zelf. Daar bent u heer en meester. Ik heb daarnet een aantal voorbeelden gegeven zoals de verplaatsing van Gent naar Waregem. In de regio Waregem is er geen werkloosheid, terwijl die in Gent vrij aanzienlijk is. Hetzelfde geldt voor Oostende-Ieper, waar meer wordt gewerkt. Ik dacht dat we de kilometergrens hadden verhoogd, waardoor dat criterium alvast geen hinderpaal meer kan zijn.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Sabbe, ik ben blij dat u het gevoerde beleid ondersteunt. De VDAB probeert alle werkloze jongeren en andere werklozen maximaal naar knelpuntberoepen te leiden. Wat het werkplekleren betreft, het loopbaanakkoord staat daar vol van. Ik heb hier al uitvoerig toelichting gegeven over het aantal, de inhoud enzovoort. Ik heb het daarstraks naar aanleiding van de vraag van de heer Van Malderen gehad over de stageplaatsen van federaal minister De Coninck die wij inpassen in ons beleid. We hebben het ook gehad over een stijging van de individuele beroepsopleiding (IBO). U onderschrijft dat.

Wat het onderwijsaspect betreft, moet u minister Smet bevragen. Ook daar proberen we samen een oplossing te vinden.

Wat de slechte loopbaankeuze betreft, hebben we een project waarbij we samen met minister Smet een oplossing willen vinden.

Tot slot wil ik het nog even hebben over de opmerking van de heer Leroy. Ik had begrepen dat hij bedoelde dat iedereen die zou worden ontslagen bij een bedrijf, outplacement zou moeten krijgen. Dat is een deel van de arbeidscontracten of van het sociaal overleg dat te maken heeft met arbeidsrecht. Wat de voorstellen betreft die de heer Leroy heeft gedaan, ben ik het ermee eens dat we moeten nagaan of de grens van 58 jaar voor instroom niet kan worden verhoogd. De heer Leroy heeft uiteraard meegewerkt aan mijn beleidsbrief. Daarin zeg ik dat ik in overleg met de VDAB en met de Vlaamse sociale partners zal nagaan of het nuttig en mogelijk is om die leeftijd te verhogen. Mijnheer Sabbe, het doet me plezier dat u dit op alle punten goed beleid vindt.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Het resultaat zal pas gemeten kunnen worden aan de hand van de cijfers. U hebt het over het beleid en over de zaken die u doet. We zullen echter moeten nagaan wat de effectiviteit daarvan is. Ik had het over 2500 van de 8251 jongeren. Dat cijfer is niet zo goed. Het gaat natuurlijk om een gemeenschappelijk beleid met Onderwijs.

We zijn bezig met het activeren van de nieuwe instroom bij de 50-plussers. Wanneer zullen we de volledige populatie activeren en niet enkel de 50-plussers?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, en tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de conceptnota ‘arbeidszorg’ en de toepassing ervan in Brussel - 385 (2011-2012)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Van den Bossche.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijn vraag handelt over de toepassing van een bepaald concept beschreven in de conceptnota ‘Van arbeidszorg naar een nieuw geïntegreerd beleidskader: W²’ en de toepassing daarvan in onze hoofdstad.

Eind juni 2011 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed met betrekking tot het nieuwe model rond wat wij vandaag nog ‘arbeidszorg’ noemen. Die conceptnota wil een aanzet zijn voor een beleidskader waarin geïntegreerde werk-welzijnstrajecten een plaats krijgen. De trajecten richten zich op personen die niet, niet meer of nog niet terecht kunnen op de arbeidsmarkt.

In een gecoördineerd antwoord op mijn schriftelijke vraag stelde de Vlaamse Regering “dat ze streeft naar de optimale participatie van elke burger, indien mogelijk, op de arbeidsmarkt. Het nieuwe kader moet voortbouwen op de huidige samenwerking tussen de beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie, en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en deze versterken. De principes in de conceptnota werden door de Vlaamse Regering goedgekeurd.”

De bevoegde ministers onderstreepten in hun antwoord dat de voorliggende conceptnota “(enkel) het gezamenlijke kader schetst waarbinnen de W²-trajecten verder geoperationaliseerd kunnen worden. In oktober zou dit kader ter advies worden voorgelegd aan de Commissie Diversiteit van de SERV en de Ronde Tafel Arbeidszorg. Na advies van het ruime middenveld zullen we het W²-kader verder operationaliseren en de kwaliteits- en erkenningscriteria, de financiering enzovoort samen uittekenen.”

Ik heb toen ook gevraagd of de inhoud van de conceptnota ook van toepassing zou kunnen zijn in Brussel. Op die vraag luidde het antwoord: “Het W²-concept toepassen in Brussel is niet evident, aangezien de begeleiding van werkzoekenden een gewestmaterie is.”

Het klopt dat de conceptnota een aantal beleidsdomeinen met elkaar in verbinding brengt. Een aantal daarvan, zoals Werk, zijn duidelijke gewestbevoegdheden. Welzijn is dan weer een gemeenschapsbevoegdheid. Ook Sociale Economie speelt daar een cruciale rol in.

Ik verwijs in dit kader ook naar het antwoord van toenmalig Vlaams minister voor Welzijn, Steven Vanackere, op mijn vraag om uitleg over de financiering van de beschutte werkplaats Kanunnik Triest in Sint-Lambrechts-Woluwe: “Sinds 1 april 2006 behartigt het deeldomein Sociale Economie ook een combinatie van gemeenschaps- en gewestaangelegenheden. Zo blijft de bijstand aan personen met een handicap, inclusief de tewerkstelling van personen met een handicap in beschutte werkplaatsen, onveranderd een gemeenschapsbevoegdheid.”

Wat ik vandaag wil weten, minister, is in welke mate er in het ‘Brussel-luik’ van het antwoord op mijn schriftelijke vraag nog evoluties zijn geweest. Kunt u duidelijk aangeven welke pistes onderzocht worden, zodat bij de uitwerking van deze conceptnota zekerheid kan worden geboden wat de toepassing ervan in Brussel betreft, bijvoorbeeld op het vlak van erkenningscriteria, financiering enzovoort? Welke inspanningen hebben u en de andere bevoegde ministers gedaan om de W²-trajecten te laten functioneren in Brussel? Kunt u

waarborgen dat het nieuwe beleidskader voor arbeidszorg – al dan niet integraal – toepasbaar zal zijn en toegepast zal worden in Brussel?

Is de conceptnota al ter advies voorgelegd en besproken in de Commissie Diversiteit van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV) en de Rondetafel Arbeidszorg? Is de toepassing binnen Brussel daar aan bod gekomen? Heeft de consultatie met het ruime middenveld meer duidelijkheid gebracht over de operationalisering van het W²-kader in Brussel? Werden de Brusselse actoren en stakeholders in het bijzonder betrokken bij de gesprekken dienaangaande? Hebt u al overleg kunnen plegen met de actoren uit het werkveld in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Heeft er overleg plaatsgevonden met het bevoegde collegelid in de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)?

De kern van mijn bezorgdheid is in welke mate heel dat concept, dat ik op zich vernieuwend en interessant vind en waarvoor wij u volledig steunen, ook van toepassing zou kunnen zijn binnen onze hoofdstad.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Na de goedkeuring van de conceptnota Werk-Welzijn (W²) is een traject uitgestippeld om nog deze legislatuur de principes uit de conceptnota te vertalen naar een decretaal kader. Eind 2012 moeten de verschillende bouwstenen van het nieuwe ontwerp van decreet uitgeklaard zijn. De bedoeling is om samen met mijn collega's van Werk en Welzijn een ontwerp van decreet te laten goedkeuren in het voorjaar van 2014. Die timing lijkt ons nog net haalbaar. U mag niet vergeten dat het een werk is van verschillende departementen samen, maar we denken dat dat nog deze legislatuur moet lukken. De opmaak van een decretaal kader is niet zo evident. We vertrekken van een heel versnipperd arbeidszorglandschap. Wij willen een eenduidig beleidskader, dat zowel de beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie als Welzijn omvat.

Op dit moment is het nog te vroeg om een uitspraak te doen over erkennings- en financieringscriteria. Zo ver zijn we nog niet. Het spreekt ook voor zich dat we op dit moment nog onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het kader in Brussel toe te passen. We moeten daarbij rekening houden met de bevoegdheden van de respectieve gewesten en gemeenschappen. We hebben binnen de Vlaamse Regering afspraken gemaakt over dat juridische onderzoek. De uitkomst daarvan zal bepalen op welke wijze en in welke mate een dergelijk kader kan worden toegepast. De samenwerking behelst zowel gemeenschaps- als gewestbevoegdheden. Dat is de concrete moeilijkheid.

Wat het overleg betreft, is binnen de regering overeengekomen dat we niet enkel met elkaar spreken, maar ook met stakeholders. We weten dat er veel vragen en verwachtingen leven en dat het overleg belangrijk is. Een eerste stakeholdersoverleg vond plaats op 5 oktober 2011. De verschillende middenveldorganisaties hebben toen hun aandachtspunten voor de verdere uitwerking van het beleidskader meegegeven. We hebben ook een aantal bilaterale contacten gehad met stakeholders. Ook in die contacten is de vraag “Wat met Brussel?” enkele keren aan bod gekomen. We weten dus dat die vraag wel degelijk leeft.

De conceptnota is overigens al een eerste keer besproken met de betrokken stakeholders in Brussel en beleidsverantwoordelijken van de VGC. Ook met het kabinet van bevoegd minister Cerexhe heeft er overleg plaatsgevonden. Dat overleg moet voortgezet worden zodra er voldoende concrete elementen van dat kader bekend zijn. Dan zal er een nieuwe ronde van terugkoppeling plaatsvinden met de stakeholders en de beleidsverantwoordelijken, ook in Brussel.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor het antwoord en voor het schetsen van een duidelijke timing. Ik begrijp dat het de bedoeling is om in de mate van het mogelijke het nieuwe concept ook toepassing te laten vinden in Brussel, maar dat daar nog onderzoek rond

gebeurt. Ik veronderstel dat men ook een aantal adviezen inwacht, want het is niet evident om exact te weten waar we staan.

Dit element bevindt zich op een kruispunt van gewest- en gemeenschapsbevoegdheden. Toepassing van dergelijke zaken in Brussel is altijd heel delicaat. Zolang we spreken over zuivere gewestbevoegdheden, is het evident dat de bevoegdheid van de Vlaamse Regering stopt aan de grenzen van het Vlaamse Gewest. Als het over zuivere gemeenschapsbevoegdheden gaat, is het evident dat dat met inbegrip van Brussel is. Maar hier zitten we met beleidsdomeinen waarvan een aantal gewestbevoegdheden betreffen en een aantal gemeenschapsbevoegdheden.

Het zou bijzonder jammer dat telkens als het zo'n gemengd bevoegdheidsdomein betreft, het er de facto op zou neerkomen dat we deze interessante concepten slechts op een regionale basis en niet op een communautaire basis zouden kunnen toepassen. Dat zou immers betekenen dat de doelgroep die we in Brussel zouden kunnen bereiken, uit de boot valt. Ik weet dat het niet evident is en dat er juridisch onderzoek voor nodig is. Ik ben dan ook blij dat u die stappen zet en hoop dat de onderzoeken en adviezen in de richting van Brussel wijzen. Anders zou dat een verschraving van het aanbod zijn van wat Vlaanderen in onze hoofdstad kan. Ik zou dat zeer betreuren.

Ik hoop dat het onderzoek dat momenteel gelanceerd wordt, groen licht kan geven. Maar dan nog zal het technisch zeer moeilijk zijn. Ik beseft dat maar al te goed. Ik ben blij dat u die stappen wilt zetten en hoop dat we, ondanks die technische complexiteit, toch tot een aantal resultaten kunnen komen. Dat zou ook een precedentwaarde kunnen hebben voor een aantal andere beleidsdomeinen.

Zoals heel dikwijls in Vlaanderen, begint het echt heel complex te worden als we de grenzen van onze hoofdstad overschrijden. Maar dat is een uitdaging. Het mag geen eindpunt zijn.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: U weet dat er voor de welzijnsfoot sowieso geen probleem is. Het gaat inderdaad om werk en de inspanningen die we daarvoor doen. In de ideale der werelden stapt minister Cerexhe natuurlijk mee in het verhaal, en dan is er geen probleem, want dan kunnen we gemakkelijk onderling afspreken wie wat doet en bijdraagt. Als hij niet zou meestappen in dit verhaal, dan is het probleem natuurlijk de vraag waar stopt wat Vlaanderen redelijkerwijs en juridisch kan doen. En dan zal het plaatje voor Brussel er volgens mij minder goed uitzien. Dat beseft u ook. In de mate dat minister Cerexhe bereid zou zijn om het met ons te doen, zullen er volgens mij wel een aantal mogelijkheden zijn.

De heer Paul Delva: Ik ben het helemaal eens met uw antwoord. Ik beseft dat. Het spreekt voor zich dat indien de Vlaamse Gemeenschap er alles aan doet om vanuit de bevoegdheden die ze zelf bemeestert, de nodige stappen te zetten ten aanzien van de verantwoordelijke minister van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, er dan een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is om tot iets te komen. Ik hoop dat iedereen het belang hiervan inziet. Ik moedig iedereen aan om met de nodige goodwill de gesprekken voort te zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de doorstroming van doelgroepwerknemers uit de sociale inschakelingseconomie - 1934 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een vraag over de eigenaardige resultaten van een studie van het Steunpunt Werk en Sociale Economie van de KU Leuven, die werd uitgevoerd in het kader van het Vlaams Programma Strategisch Arbeidsmarkt-onderzoek. In de studie werden de uitstromers van de doelgroep bestudeerd.

Een eerste vaststelling is dat uit het onderzoek blijkt dat heel wat van de invoegwerknemers in het kwartaal voor de instroom in de maatregel, nog aan het werk waren. Dat is een beetje eigenaardig. Eigenlijk kan dit niet, want onder de 50 jaar moet men twaalf maanden werkloos zijn, boven de 50, zes maanden. Het is heel eigenaardig dat een grote groep, een groot aantal invoegwerknemers, in het kwartaal voor de instroom in de maatregel nog aan het werk was. Vandaar dat ik wat vragen heb over de voorwaarden voor de instroom in die programma's.

Dit geldt ook voor de sociale werkplaatsen: daar doet hetzelfde fenomeen zich voor. Nochtans is bepaald dat de doelgroepwerknemers pas kunnen instromen na een periode van ononderbroken inactiviteit. In de schriftelijke versie van mijn vraag heb ik het over twee jaar, maar ik denk dat het zelfs over vijf jaar ononderbroken inactiviteit gaat vooraleer men in een sociale werkplaats terecht kan. De onderzoekers stellen ook vast dat het aandeel van niet-beroepsactieve mensen die nog nooit gewerkt hadden, uitzonderlijk laag is. Slechts 10 procent van de mensen die in een sociale werkplaats terechtkomen, hebben nog nooit gewerkt.

Een tweede opvallende vaststelling is dat er een zeer vroege uitstroom van werknemers uit de programma's is. Doorstroom is natuurlijk goed, maar van de uitstromers, de mensen die uit de programma's stappen, doet een meerderheid dit al na minder dan 1 jaar. In 2004 bijvoorbeeld hebben slechts 4 personen de volledige termijn van 48 maanden, dat is de subsidieperiode waarin wordt voorzien, uitgedaan en 60 procent is al uitgestroomd 1 tot 4 maanden na de instroom in het programma. We kunnen ons dan vragen stellen wat het effect is van dergelijke programma's, waarvan de doelstelling de doorstroom naar het normale economische circuit is. Hebben de programma's effect of heeft dit meer te maken met een toevalsfactor?

Er is nog een eigenaardige vaststelling. Mensen die inderdaad uitstromen uit werkervaringsplan-plus (WEP-plus) en de invoegmaatregel, worden blijkbaar deeltijds tewerkgesteld. De uitstromers uit WEP-plus komen het vaakst in een bediendestatuut terecht.

Minister, dit zijn eigenaardige vaststellingen van het onderzoek, vandaar enkele vragen.

Hoe komt het eigenlijk dat wordt afgeweken van de voorwaarde van de minimale inactiviteitsperiode om doelgroepwerknemers toe te laten in de sociale economie? Gebeurt dat nog? Zo ja, in welke gevallen kan er worden afgeweken van de voorwaarde?

Wat is gezien de heel vroege uitstroom uit de invoegmaatregel, het effect van een dergelijke korte tewerkstellingsperiode van de invoegwerknemers?

Is er een verklaring voor het grote aantal uitstromers uit WEP-plus en de invoegmaatregel die slechts deeltijds gaan werken? Zou het kunnen dat een langere tewerkstelling in een invoegmaatregel meer nut heeft, dat men meer kans heeft op een voltijdse betrekking?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, dames en heren, voor een goed begrip van de studie, waaruit op het eerste gezicht inderdaad een aantal eigenaardige resultaten voortkomen, is het belangrijk om de manier van meten in het achterhoofd te houden, want die verklaart een aantal van de opgemerkte verschillen.

In de studie is er voor de meting van de werkloosheidsduur bij de instroom geen rekening gehouden met de gelijkgestelde periodes en ook niet met de periodes van inactiviteit voorafgaand aan de inschrijving als werkzoekende. Het gaat dus om een pak tijd. Daarenboven werd de laatste dag van het kwartaal genomen om de situatie van de persoon in dat gehele kwartaal te bepalen, dit in afwijking van de indicering, waarbij men het aantal

werkelijke dagen werkloosheid binnen een referentieperiode in ogenschouw neemt. Die factoren verklaren grotendeels de verschillen in het resultaat.

Ik kom tot uw inhoudelijke vragen. Afwijkingen van de doelgroepomschrijving worden in de invoegmaatregel niet toegestaan. Ze worden wel toegestaan, uitzonderlijk natuurlijk en na advies van de administratie, voor de doelgroep sociale werkplaatsen. De reden waarom we dit doen – en die ik ook heel verdedigbaar vind – is dat de huidige doelgroepomschrijving gebaseerd is op cumulatieve indicatoren, zijnde de lage scholingsgraad en een langdurige werkloosheid die het gevolg zijn van een welbepaalde andere problematiek. De problematiek zelf wordt ook in rekening gebracht, maar die weegt onvoldoende door in de beoordeling, waardoor een aantal mensen – onterecht als u het mij vraagt – uit de boot vallen. Ik denk aan mensen die hooggeschoold zijn, maar lange tijd drugsverslaafd zijn geweest of aan mensen die een hele tijd in een psychiatrisch ziekenhuis hebben verbleven en daardoor een belangrijk gat in hun cv hebben, een gat waar werkgevers vaak niet heel veel vertrouwen uit putten.

In dergelijke specifieke gevallen staan we een afwijking toe. Het gebeurt dus per uitzondering en na advies van de administratie en VDAB. Om u een idee te geven: sedert het begin van de legislatuur werden 27 afwijkingen toegestaan op de diplomavorwaarde, 3 aanvragen werden geweigerd. Op het vlak van werkloosheidsduur werden 7 afwijkingen toegestaan en 11 aanvragen geweigerd. Het is vooral op het vlak van de diplomavorwaarde dat we enig begrip hebben voor een, voornamelijk psychosociale, problematiek die een werknemer kan hebben en die het voor hem of haar bijzonder moeilijk tot onmogelijk maakt om een job te vinden op de reguliere arbeidsmarkt.

In de toekomst wil ik dit natuurlijk vermijden en daarom houden we bij de uitwerking van het nieuwe Maatwerkdecreet rekening met het herdefiniëren van de doelgroep.

Ik was voor de studie al op de hoogte van de beduidend voortijdige uitstroom uit de invoegmaatregel, vandaar dat we aan de administratie hebben gevraagd om wat meer inzicht te krijgen in de oorzaken van deze vervroegde uitstroom indertijd. Naast een bevraging bij de invoegbedrijven, werd ook aan de Vlaamse sociale inspectie gevraagd om dit aspect expliciet mee te nemen bij hun steekproefsgewijze controle.

Dat is gebeurd en er zijn een aantal heel duidelijke redenen van voortijdige uitstroom die meermaals terugkwamen. Voor ik hier dieper op inga, wil ik toch even het kader schetsen. 60 à 70 procent van de werknemers in invoeg, stroomt uiteindelijk uit naar werk. Dat is goed, maar voor het andere gedeelte, de resterende 30 à 40 procent, is er sprake van een vroegtijdige uitstroom. Die kan te maken hebben met de volgende oorzaken: de werknemer neemt zelf ontslag omdat hij een nieuwe job heeft gevonden, de werkloosheidsval, ontevredenheid over de job, medische ongeschiktheid, onwettige afwezigheid, onvoldoende rendement – dit heeft ook te maken met de verwachtingen van de werkgever –, dringende redenen zoals diefstal of onder invloed naar het werk komen, niet voldoen aan het arbeidsprofiel, het einde van de arbeidskaart of verblijfsvergunning, en taalproblemen.

Wat ook sterk opvalt, is dat de mate waarin de werkgevers inspanningen hebben geleverd om werknemers bij zich te houden en ontslagen te voorkomen, sterk verschilt van bedrijf tot bedrijf. Dit moet toch echt worden opgemerkt. Er zijn bedrijven die meer investeren dan andere.

Op basis van de vaststellingen gaf de administratie toen ook al aan dat enerzijds de verwachtingen van een aantal werkgevers ten aanzien van de doelgroep bijzonder hoog waren en dat anderzijds de nood aan begeleiding bij een aantal van die mensen weliswaar duidelijk aanwezig was, maar binnen de huidige regelgeving niet wordt voorzien.

Ook dat is belangrijk, en we houden er vanzelfsprekend rekening mee in het Maatwerkdecreet, waarbij de invoegmaatregel wordt aangepast en waarbij die ondersteuning in de toekomst wel mogelijk zal zijn, ook voor die invoegbedrijven, die dan niet meer ‘invoegbedrijf’ heten maar toch ongeveer hetzelfde zullen doen.

Er is nog geen onderzoek gebeurd naar de oorzaak van het grote aantal uitstromers als gevolg van de invoegmaatregel die deeltijds worden tewerkgesteld. Maar u moet weten dat een groot deel van die onderzochte tewerkstellingen binnen het dienstenchequescircuit zit. In die zin is het weinig verbazend dat er daar vaak deeltijdse tewerkstelling wordt gevonden.

Over de werkervaringsprojecten kan ik mij niet uitspreken omdat ze onder de bevoegdheid van minister Muylers vallen.

Ik vind uw suggestie om na te denken over een langere tewerkstelling in de invoegmaatregel bijzonder waardevol. Maar ik vrees dat u daarvoor eerst nog een aantal Europese gezagsdragers zult moeten overtuigen. Ook al vind ik het effect van de invoegmaatregel, zelfs na zo'n korte tewerkstellingsperiode, met 70 procent toestroom naar werk zeker positief. Misschien zou het beter zijn als het wat langer was. Maar voorlopig mag het niet van Europa. Daarom kunnen we op die piste niet voortwerken.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Minister, dank u voor uw duidelijke antwoord. Ik vond het een interessante studie. We weten dat de promotoren graag hun mensen zouden houden en niet laten doorstromen. We moeten die doorstroming bewaken. Ook de effectiviteit van de programma's moet worden gecontroleerd. Ik las ook dat de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) uitgaat van de Dimona-cijfergegevens (Déclaration immédiate/onmiddellijke aangifte). Dat zijn de aangiften van de werkgevers. De studie zelf ging uit van de aangiften via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Dat is correcter. Daar zouden ook nieuwe gegevens kunnen uit komen.

Minister, u zegt dat 60 tot 70 procent doorstroomt naar werk. Is dit op het einde van het traject of zit dit ook in die groep na één of vier maanden?

Minister Freya Van den Bossche: Dat gaat zowel om de vroege uitstroom naar werk als de uitstroom na twee jaar. Voor de andere gevallen meten wij zes maand na de twee jaar om te zien wat de situatie is.

De heer Jan Laurys: Het zou kunnen dat de maatregel op zich al een stimulans is. Die mensen kunnen zeggen: "Als ik hier toch moet werken, kan ik evengoed ergens anders werken." Het is meer een controlemaatregel dan een opstap naar werk. Maar het zal wel effectief genoeg zijn.

Minister Freya Van den Bossche: Je hebt daar een aantal aspecten. Enerzijds zal het vertrouwen van de werknemer in het eigen kunnen groeien wanneer hij een baan krijgt, ook al is het via een invoegbedrijf. Dan zal hij misschien voldoende geloof in eigen kunnen hebben om te solliciteren en andere jobs te zoeken. Anderzijds is het voor een werkgever aantrekkelijker om iemand aan te nemen die elders is tewerkgesteld, ook al is dat via een invoegmaatregel, dan iemand die al lange tijd nergens is tewerkgesteld. Men gaat er – soms terecht, soms ten onrechte – van uit dat het niet altijd tot een groot succes zal leiden op de werkvloer. Het is een kwestie van zelfvertrouwen geven aan de werknemer, maar ook van de werkgever voldoende vertrouwen geven om iemand te durven aanvaarden die lange tijd geen job heeft gehad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de terugvordering van aanmoedigingspremies bij doelgroepenmedewerkers in beschutte en sociale werkplaatsen en het beheer van hun dossier - 2059 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Voorzitter, deze vraag komt voort uit een incidentje dat ik had met minister Muylers naar aanleiding van een actuele vraag. Er ontstond toen een misverstand, maar ik moet zeggen dat minister Muylers dat hier nadien in de commissie heeft rechtgezet.

Sinds januari 2012 is het technisch mogelijk om een en ander via de Kruispuntdatabank te koppelen en controles te doen in verband met deeltijdse tewerkstelling, onder meer via landingsbanen en de aanmoedigingspremies die dan worden uitgekeerd. Door die automatische koppeling stelde men vast dat voor 187 personen ten onrechte een aanmoedigingspremie werd betaald. Dat ging om mensen die bijvoorbeeld na een deeltijdse tewerkstelling opnieuw voltijds gingen werken en die aanmoedigingspremie bleven ontvangen omdat ze het niet hadden doorgegeven aan de databank van de aanmoedigingspremies. Zij moeten dat terugbetalen, dat is terecht. Maar daar waren ook mensen bij die van een 1/5 job naar een halftijdse job waren gegaan en ook geen grotere premie hadden aangevraagd. Toch werden die mensen gesanctioneerd en werd er gedreigd om ook die kleinere premie af te nemen omdat ze door het niet melden van een grotere deeltijdse baan eigenlijk sociale fraude hadden gepleegd.

Daarover ging het misverstand met minister Muylers. Uit een aantal contacten in het veld bleek dat het in totaal om 1,3 miljoen euro ging. Er was daarover ook in de pers een en ander te doen. Met had het over sociale fraude. Maar uit mijn contacten bleek dat die gevallen zich meestal situeren in de sociale economie. Die gevallen moeten meestal niet als sociale fraude worden gekwalificeerd, maar veeleer als administratieve vergissing. Voor mensen die in de sociale economie werken, zijn het meestal de werkgevers of de sociale diensten die de personeelsaangiften doen. Zij regelen het hele administratieve werk voor die mensen. Wij kunnen dit niet staven met cijfers, maar wij hadden de indruk dat veel aan een misverstand te wijten is en dat die mensen zich hoegenaamd niet van een sociale fraude bewust waren. Zij waren in de waan dat alles correct geregeld was en dat de sociale secretariaten, zeker niet te kwader trouw maar door toedoen van een aantal misverstanden, dat niet hebben doorgegeven. Maar misschien was het wel een aanleiding om een en ander recht te zetten en de werkgevers in de sector daarop te attenderen.

Minister, klopt het dat het in een substantieel aantal van de vastgestelde fraudedossiers ging om doelgroepenmedewerkers uit de sociale economie? Om hoeveel personen ging het concreet? Is het correct dat de werkgevers van de doelgroepenmedewerkers via hun sociale secretariaten vaak de dossiers van deze doelgroepenmedewerkers beheren en dat de sociale secretariaten deze mensen ondersteunen bij onder meer het aanvragen van aanmoedigingspremies? Hebt u overleg gehad met de diverse koepelfederaties binnen de sociale economie om die mensen te wijzen op het feit dat er een probleempje is geweest en om eventueel maatregelen te nemen om dat in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Van de 187 dossiers waarvan sprake waren er 60 – dat is niet weinig – die betrekking hadden op doelgroepwerknemers uit de sociale economie. Daarvan waren er 57 uit beschutte werkplaatsen. In 58 gevallen viel de datum van het uit dienst gaan uit de sociale-economieonderneming samen met de datum waarop het recht op de aanmoedigingspremie kwam te vervallen.

De werkgevers in de sociale economie beheren de dossiers van de werknemers zelf of in samenwerking met sociale secretariaten. Vanuit het beleidsdomein Sociale Economie zijn er

geen specifieke richtlijnen met betrekking tot het opvolgen van individuele dossiers. U weet dat wij dat in het Maakwerkdecreet veel duidelijker specificeren.

Het is wel zo dat beschutte werkplaatsen vanuit de overheid een specifieke ondersteuning krijgen om een dienst sociaal beleid op te zetten. Deze dienst beheert de persoonlijke dossiers en moet de nodige bekwaamheden en ervaring bezitten voor de sociale begeleiding van de werknemers. De concrete invulling van deze functie verschilt echter sterk van werkplaats tot werkplaats.

Ook al bepalen de regels dat niet, ik moet u wel zeggen dat ik vind dat van een werknemer in een beschutte werkplaats niet op dezelfde manier kan worden verwacht dat hij in staat is om alle nodige administratieve stappen te zetten die door de regelgeving worden nagestreefd als een werknemer met een sterker profiel. Ik mag het geen fout noemen van de beschutte werkplaatsen omdat het officieel niet hun verantwoordelijkheid is, maar ik merk toch dat er redelijk wat beschutte werkplaatsen zijn die het wel – en op basis van gezond verstand moeten wij zeggen: terecht – als hun verantwoordelijkheid hebben ervaren om mensen te begeleiden in die stappen. De beschutte werkplaatsen die dat absoluut niet hebben gedaan en die zich nu verschuilen achter de regelgeving die hen daar niet toe verplichtte, missen de boot naar de essentie van de begeleiding van die werknemers – waartoe zij dan toch ook worden ondersteund en gefinancierd. Ik ben ervan overtuigd dat in nagenoeg alle gevallen waarvan sprake is bij werknemers van beschutte werkplaatsen het niet gaat om een bewuste fraude, maar om een vorm van onkunde.

Mensen zijn weinig kundig op dat vlak en weten vaak niet wat hun rechten zijn op wat ze wel of niet kunnen ontvangen. We mogen de capaciteiten van die mensen op dat vlak toch niet overschatten. Ik vind dat een aantal van de beschutte werkplaatsen dat ten onrechte hebben gedaan.

U zegt terecht dat er opvolging moet zijn in de toekomst. Dat gebeurt maandelijks. Dergelijke foutieve uitbetalingen kunnen nooit langer dan een maand plaatsvinden. Dat is goed, maar in de nasleep van de beslissing tot terugvordering heb ik toch contact opgenomen met de federaties omdat ik vind dat zij ook hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. In het merendeel van de gevallen worden afbetalingsplannen met die werknemers afgesproken, maar ik blijf vinden dat de werknemers, vaak met een zwak profiel, niet de dupe mogen zijn van een vorm van gebrek aan begeleiding van die beschutte werkplaatsen. Ik zal nu ook, enige tijd na datum, laten nagaan op welke wijze de beschutte werkplaatsen met die situatie zijn omgegaan. In die werkplaatsen waar dat niet met de nodige nazorg zou zijn gebeurd, zal ik in elk geval vragen aan de inspectie of men eens de werking van die sociale diensten extra kan uitpluizen om te zien of men niet op meerdere vlakken tekortschiet in de begeleiding en de nazorg.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Minister, dat was de bedoeling van de vraag uiteraard. Het is wel niet helemaal correct dat het einde van de aanmoedigingspremie telkens samenviel met het uit dienst gaan, want de situatie is ons aangekaart door mensen die nog altijd aan het werk waren. Ze krijgen ook in de toekomst die premie niet meer omdat die moet worden aangevraagd binnen de zes maanden na het begin van de tewerkstelling. Ze zullen dus voor de rest nog wel hun kleinere premie krijgen, maar dat zal zeker niet worden uitgebreid tot een halftijdse premie.

Ik dacht ook te vragen wie die premies terugbetaalt. Ik heb begrepen dat het de doelgroepwerknemers zijn, maar dat er eventueel een afbetalingsschema wordt gemaakt waarbij ze worden geholpen.

De heer Matthias Diependaele: Ik heb me destijds ook even in dat debat gemoeid. Voor die 57 gevallen waarover het gaat, is het zeer belangrijk dat u inderdaad erkent dat men van die mensen niet hetzelfde kan verwachten als de andere 130 ongeveer. Ze hebben geen bewuste

fraude gepleegd. Het is heel goed dat de minister dat erkent, dat die mensen dat weten en dat een deel van de verantwoordelijkheid, al is dat niet officieel, bij die begeleidingsdiensten van de beschutte werkplaatsen ligt.

Ik denk dat de heer Laurys akkoord gaat met het volgende. Afbetalingsplannen, allemaal goed en wel, maar die 57 mensen kopen daar niets mee. Ze zullen verantwoordelijk blijven voor het terugbetalen van die premie, hoewel dat zeer moeilijk is. Juridisch ligt die verantwoordelijkheid vast, daar is geen twijfel over, maar hier is toch op zijn minst een gedeelde verantwoordelijkheid. Ik vind het een moeilijke zaak voor die 57 mensen. Het is vrij schrijnend.

De heer Jan Laurys: Het gaat soms over hoge bedragen, bijvoorbeeld 20.000 euro. Ik heb ze meegegeven.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Dat is zeer zeker zo. Ik kan de beschutte werkplaatsen niet opleggen een geste te doen en een deel van de minstens geldelijke verantwoordelijkheid op zich te nemen. Ik zou dat wel gezond vinden en een erkenning van het feit dat de werknemer geen bewuste fraude heeft gepleegd, alsook van het feit dat men misschien niet puur juridisch maar toch op een andere wijze wat is tekortgeschoten in die taak.

Ik zal ook in de stand van zaken die ik zal opvragen inzake nazorg, kijken welke beschutte werkplaats op welke wijze is omgegaan met die thematiek. Ik zou dat absoluut verwelkomen.

We hebben deze ochtend daar zelf nog eens naar geïnformeerd. Men heeft soms te lang iets ontvangen dat men niet meer had mogen krijgen, maar men heeft soms ook iets niet gekregen waar men recht op had. In die acht gevallen waar men de tegemoetkoming niet tijdig heeft aangevraagd, ook alweer omdat men het gewoon niet wist, zal men alsnog die tegemoetkoming ontvangen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de tewerkstelling door sociale innovatie in beschutte werkplaatsen - 2088 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, de sector van de beschutte werkplaatsen kent momenteel een hoge economische werkloosheid. De Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen (VLAB) gaf voor de zomer aan dat circa 10 procent van hun werknemers economisch werkloos is. Het gaat toch om 1700 werknemers.

Voor de zomer hebben we nog gesprekken gehad met directies van beschutte werkplaatsen zodat we hun bekommernissen uit eerste hand konden vernemen. Ook in die gesprekken kwam dit probleem al naar voren. Uiteraard speelt de economische crisis een rol. Er werden echter ook andere punten aangeraakt. Ik som ze even op.

Het werkvolume in de beschutte werkplaatsen is onderhevig aan seizoenseffecten. De beschutte werkplaatsen ondervinden bij hun commerciële activiteiten een groeiende concurrentie vanuit Nederland. De vraag werd gesteld of het concept 'innovatie in de sociale economie' en de activiteiten van het steunpunt ter zake reeds een bijdrage leveren aan de tewerkstelling in de sociale economie.

Minister, ik wil graag verder ingaan op dat laatste punt. U hebt in de commissie aan collega Peeters al toelichting verstrekt met betrekking tot de stand van zaken voor de projectoproepen

innovatie in de sociale economie. Het gaat dan om overzichten van projectoproepen en de bijhorende bedragen. Hierbij werd bij mijn weten geen gedetailleerde informatie verstrekt over de gerealiseerde of te verwachten effecten op de tewerkstelling in de sociale economie voor deze projecten. Dat is jammer. Ik zou toch graag zien dat de steun die de overheid in dit kader verstrekt, uiteindelijk bijdraagt tot een tewerkstelling in de sociale economie. Er is uiteraard een directe tewerkstelling van personeel gefinancierd door deze middelen, maar er zou toch ook een zicht moeten zijn op de verwachte afgeleide tewerkstelling. Dit naar analogie met de gewone arbeidsmarkt waar een van de belangrijkste, zo niet de belangrijkste, redenen tot subsidiëring van innovatie de positieve invloed op de arbeidsmarkt is.

Door de contingentering van het aantal arbeidsplaatsen voor beschutte werkplaatsen, lijkt het op het eerste zicht moeilijk te spreken van een echt tewerkstellingseffect. Maar in de mate dat de beschutte werkplaatsen worstelen met economische werkloosheid, is het zeker zinvol na te gaan welke bijdrage sociale innovatie levert of zal kunnen leveren aan de arbeidsmarkt in de sociale economie.

Minister, op welke wijze volgen uw diensten de economische werkloosheid van de beschutte werkplaatsen? Kunt u het huidige niveau van economische werkloosheid situeren in de evolutie van de laatste jaren en duiden wat de seizoensinvloeden zijn? Interpreteert u de huidige stand van de werkloosheid als alarmerend?

Hebt u er enig zicht op of er een toenemende concurrentie is vanuit het buitenland die ertoe leidt dat onze eigen beschutte werkplaatsen moeilijker orders binnenhalen? Indien dat zo zou zijn, is er dan sprake van een prijscompetitie? Is er een level playing field tussen onze beschutte werkplaatsen en soortgelijke organisaties in Nederland?

Kunt u bijkomende informatie verstrekken met betrekking tot de projecten van het Innovatiepunt Sociale Economie die ons toelaat een beeld te vormen over de directe en indirecte tewerkstelling die hetzij gerealiseerd, hetzij verwacht wordt?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: De gedeeltelijke werkloosheid is een goed instrument. Het zijn de stabilisatoren die in tijden van economische crisis uiteraard hun rol spelen en zeker in het verleden gespeeld hebben. We hebben kunnen zien dat de tewerkstelling bij ons behouden is in vergelijking met de ons omringende landen.

Maar concreet wat betreft de sociale en beschutte werkplaatsen: sociale innovatie is natuurlijk ruim en vrij vaag. Zitten er ook projecten in om de beschutte werkplaatsen competitiever te maken, bijvoorbeeld tegenover de Nederlandse concurrenten en tegenover de lageloonlanden, waar er nogal veel concurrentie is? Er is een regeling dat indien een beschutte werkplaats verlieslatend is, ze verplicht een beroep moet doen op managementadvies. Minister, hoeveel werkplaatsen hebben dat verplicht managementadvies op dit ogenblik aangevraagd?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: De economische werkloosheid wordt door de diensten van het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (WSE) opgevolgd in samenwerking met de Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen. Op kwartaalbasis bezorgen ze het Vlaams Subsidieagentschap de cijfers die ze maandelijks vanuit de verschillende beschutte werkplaatsen ontvangen. Ik kan u een overzicht van deze cijfers bezorgen. Het derde kwartaal van 2012 is nog niet beschikbaar. Tot en met juni 2012 zijn die cijfers er wel.

U zult vaststellen dat in deze cijfers grote seizoensinvloeden merkbaar zijn. Deze schommelingen zijn gerelateerd aan het soort activiteiten dat de beschutte werkplaatsen uitvoeren en de vaak kortlopende aannemingscontracten. Zoals u in uw vraag opmerkt, stemmen de cijfers van het eerste kwartaal 2012 tot bezorgdheid in vergelijking met de recessie van 2009, maar die zijn niet alarmerend, omdat blijkt dat de sector zich al herstelde

in het tweede kwartaal. In maart 2012 ging het nog om meer dan 10 procent, terwijl het in juni minder dan 5 procent betrof.

In Limburg heeft in grote beschutte werkplaatsen met 1600 tewerkgestelden, zoals onder andere een wasserij, 40 procent van de tewerkstelling rechtstreeks te maken met Ford. Ook in de sociale economie kan het grote drama bij Ford een grote impact hebben op de cijfers in de komende kwartalen. Dat moeten we absoluut beseffen. Ik zal aan mijn diensten de opdracht geven om voor die regio naar mogelijkheden te zoeken voor andere duurzame tewerkstelling, ook voor mensen met dat profiel.

Inzake concurrentie uit het buitenland heb ik vanuit de sector signalen ontvangen dat door de concurrentie met lagelonenlanden het werkvolume afneemt, vooral voor een aantal activiteiten met groot volume, zoals herverpakking. De huidige orders herverpakking betreffen vooral kleinere volumes of kortetermijnopdrachten. Over concurrentie vanuit de buurlanden, ook specifiek vanuit Nederland, heb ik nog geen signalen ontvangen. In principe zouden de Europese staatssteunregels hier voor een level playing field moeten zorgen. Mocht dat niet zo zijn, dan kunnen we Europa altijd een en ander laten onderzoeken. Ik heb nog geen enkel signaal gekregen dat dit nodig zou zijn.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen enerzijds de projecten die worden gesubsidieerd in het kader van de oproep innovatie in de sociale economie, die ik lanceer vanuit mijn bevoegdheid sociale economie, en anderzijds de projecten die worden ondersteund vanuit het EFRO-project (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) Innovatiepunt.

De eigen innovatieoproep is gericht aan de organisaties en ondernemingen binnen de sociale economie om hun toe te laten duurzame antwoorden te bieden op de uitdagingen van vandaag en morgen. Dat betekent zoeken naar nieuwe niches, waar nieuwe tewerkstelling kan worden gecreëerd, maar soms gaat het puur om het behoud van tewerkstelling die via innovatie kan worden gegarandeerd.

Zowel in 2010 als in 2011 werd een oproep gelanceerd. In totaal werden 63 innovatieve projecten gesubsidieerd. De impact op de tewerkstelling kunnen we nog niet voorspellen. Die projecten zijn nog niet afgerond. Rechtstreekse tewerkstelling is er wel al omdat er specifieke aanwervingen zijn gebeurd in het kader van de ontwikkeling en implementatie van het innovatief project. De tewerkstelling van doelgroepwerknemers zal grotendeels worden gerealiseerd door het groeipad waarmee we extra capaciteit plannen. Zo werden het afgelopen jaar voor de beschutte werkplaatsen 135 voltijdsequivalenten toegekend.

Belangrijk voor mij is ook dat deze projecten bijdragen tot de ruggengraat van de organisaties. Organisaties die innovatief zijn, zowel in hun arbeidsorganisatie als in hun dienstverlening, benutten hun potentieel om te groeien veel meer. Ze kunnen gemakkelijker nieuwe niches aanboren. Dat is uiteindelijk de bedoeling. Hierdoor creëren we minstens op de middellange termijn sterkere ondernemingen die meer tewerkstellingskansen bieden. Het effect van investeren in innovatie is niet altijd rechtstreeks meetbaar. Sterk inzetten op innovatie, zowel in de nieuwe niches, in nieuwe vormen van dienstverlening als op de wijze waarop men zelf de arbeid organiseert en de diensten verleent, biedt de grootste kansen op behoud en groei van tewerkstelling.

Het tweede instrument dat u in uw vraag aanhaalt, is het Innovatiepunt, dus het EFRO-project. In de eerste plaats is het de bedoeling via een online ideeënplatform en het ideeënmanagement dat daaraan is gekoppeld, de uitwisseling van innovatieve ideeën binnen de sociale economie te faciliteren. Zowel het direct als het indirect effect is erg moeilijk meetbaar. Het gaat om het uitwisselen van goede voorbeelden uit de sector zelf. Dat kan een heel positief effect hebben op de middellange en lange termijn voor de sterkte van de individuele ondernemingen.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik heb begrepen dat de sluiting van Ford inderdaad een grote impact heeft op de beschutte werkplaatsen die daarbij betrokken zijn in Limburg. Ik hoop dat u samen met het management van die beschutte werkplaatsen zult zoeken naar een andere oplossing voor de betrokken werknemers. Voor die mensen is het een sociaal drama, net zoals voor alle werknemers die worden getroffen door de sluiting van Ford Genk.

Natuurlijk zal dat ook een impact hebben op de cijfers van het derde kwartaal. U zegt dat er seizoensinvloeden meespelen. Ik zou die cijfers graag op papier krijgen zodat ik die rustig kan nalezen.

Als het over grote volumes gaat, speelt de concurrentie met de lagelonenlanden inderdaad mee. Gaat het om kleinere volumes, dan kunnen die beschutte werkplaatsen de competitie aangaan. Op termijn is het zorgwekkend. Als die grote volumes naar de lagelonenlanden vertrekken, is de vraag hoe ze dat arbeidsverlies moeten opvangen en compenseren door bijvoorbeeld innovatie. Misschien is dat een mogelijkheid.

Ik heb vernomen dat Oost-Vlaanderen en het Waasland worden geconfronteerd met competitie van een soort sociale of beschutte werkplaatsen uit Nederland. Blijkbaar werken ze daar aan dumpingprijzen. Ik zal de betrokken werkgevers van die beschutte werkplaatsen contacteren en vragen naar meer informatie zodat ik die aan u kan overmaken. Dan kunt u die verder analyseren.

Minister, u moet natuurlijk rekening houden met het Europese kader. Misschien is alles juridisch perfect in orde, maar ik vraag me af hoe zo'n Nederlands bedrijf kan werken onder de prijzen die in Vlaanderen gelden. Ik denk dat er iets niet koosjer is. Misschien loont het de moeite om dat te onderzoeken.

Ik vind het belangrijk dat we ervoor zorgen dat het geld goed wordt besteed. Dat geldt ook voor projecten in de sociale economie. We moeten dat goed opvolgen. Geld dat wij besteden aan innovatie en andere projecten, moet effectief leiden tot bijkomende tewerkstelling of behoud van bestaande banen. Behoud kan geen doel op zich zijn, het is goed, maar we moeten ambitieuzer zijn. We moeten proberen om bijkomende tewerkstelling te creëren in de sociale economie. Ik zal dit blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Ik krijg ook voorbeelden van goede sociale innovatie uit de praktijk toespeeld, bijvoorbeeld het plaatsen van sprekende displays, waardoor de werknemers minder begeleiding nodig hebben. Ze kunnen hun taken en opdrachten consulteren via de displays. Sommige beschutte werkplaatsen doen niet graag mee aan de open innovatie waar u allusie op maakte, ze beschouwen de andere beschutte werkplaatsen als concurrenten. We kennen allemaal de verhalen dat ze op open dagen die zaken wegstoppen uit schrik dat de concurrentie ze zou meepikken. Mochten we daar een incentive kunnen geven, dan zouden ze misschien positiever staan ten opzichte van de open innovatie.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Ik zal laten onderzoeken of het klopt dat de buitenlandse beschutte werkplaatsen diensten aan dumpingprijzen kunnen aanbieden. Als de overheid opdrachten uitbestedt, moet ze in elk geval kiezen voor de goedkoopste. Dat kan dus een buitenlands bedrijf zijn, bijvoorbeeld uit Nederland. Mochten die prijzen zo laag zijn dat ze niet meer logisch verklaard kunnen worden, mochten ze op een speciale manier een aanbesteding binnenhalen, dan moeten we dat zeker onderzoeken en aankarten bij Europa. Ik laat dat zeker onderzoeken.

De werkplaatsen kunnen zelf de managementondersteuning aanvragen. Wij leggen die ondersteuning op op basis van de jaarcijfers, als we zien dat het niet heel goed gaat. Op dit moment zijn er op basis van de cijfers van 2011 een twintigtal beschutte en sociale werkplaatsen die de verplichte managementondersteuning opgelegd kregen.

Naast de controle via de jaarcijfers zijn er ook nog acute gevallen, specifieke gevallen. Soms krijgen we signalen dat er ergens iets fout loopt. Ik denk aan Revam, waar ik eind 2010 onmiddellijk managementsteun heb opgelegd. Bij Revam draait dat nu zeer positief uit in samenwerking met de beschutte werkplaats Nevelland. Ze zijn bezig aan een zeer positief traject. Het wordt vrij vaak gebruikt. Wij proberen mislukkingen voor te zijn door op basis van de jaarcijfers zo snel mogelijk te handelen. Als we het niet uit de jaarcijfers hebben kunnen afleiden, maar we vangen andere acute signalen op, dan grijpen we natuurlijk ook meteen in.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■